

PREZES
URZĘDU OCHRONY
KONKURENCJI I KONSUMENTÓW
MAREK NIECHCIAŁ

Lublin, dnia 26 października 2018 r.

RLU-611-01/18/MW

p.o.

Decyzja NR RLU- 01/2018

I. Na podstawie art. 23 b ust. 1 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po przeprowadzeniu postępowania w sprawie zakazu stosowania we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny, wszczętego z urzędu przeciwko Marcinowi Przybył prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Marcin P. Pyrland oraz Iwonie Przybył prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył - współnikom spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu - zwanych dalej Przedsiębiorcami,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

uznaje się postanowienia wzorca umowy pn „Regulamin korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”, wykorzystywanego w obrocie z konsumentami przez współników spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu tj. Marcina Przybył prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Iwonę Przybył prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył, o treści:

1. „Klient ponosi całkowitą odpowiedzialność za skutki wynikające z nie respektowania regulaminu” (pkt 5);

2. „Pyrland Park Linowy oraz jego pracownicy nie odpowiadają za ewentualne poplamienia wynikające z naturalnego oddziaływania środowiska, w którym zainstalowany jest Park Linowy na przykład plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży w sytuacji korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego w sposób niezgodny z regulaminem lub poleceniami instruktorów” (pkt 10);

3. „(...) Każdy Klient zobowiązany jest podpisać odpowiednie oświadczenie. (...). Wypełnienie oświadczenia jest równoznaczne z potwierdzeniem korzystania z atrakcji na własną odpowiedzialność lub odpowiedzialność rodziców/opiekunów w sytuacji nieprzestrzegania poleceń instruktora, postanowień regulaminu oraz ryzykownych zachowań stwarzających niebezpieczeństwo dla nich samych bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego” (pkt 24),

za niedozwolone postanowienia umowne, co stanowi naruszenie zakazu określonego w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669) i zakazuje się ww. Przedsiębiorcom ich wykorzystywania w obrocie z konsumentami.

II. Na podstawie art. 23 c ust. 1 i ust. 2 w związku z art. 23 a ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy, po złożeniu w toku postępowania przez Marcina Przybył prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Iwonę Przybył prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył - wspólników spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu, zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zakończenia stosowania naruszeń, o których mowa w pkt I sentencji decyzji i usunięcia skutków tego naruszenia,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na ww. Przedsiębiorców obowiązek wykonania tego zobowiązania poprzez:

a) usunięcie postanowień wymienionych w pkt I sentencji decyzji z „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego” w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji, w tym również z wersji tego Regulaminu zamieszczonego na stronie <https://pyrlandpark.pl/>;

b) usunięcie trwających skutków naruszenia, poprzez poinformowanie konsumentów, będących stroną umowy zawartej na podstawie wzorca, w którym zamieszczone zostały zakwestionowane postanowienia o uznaniu ich za niedozwolone, poprzez zamieszczenie Oświadczenia o następującej treści:

„Szanowni Konsumenci korzystający z usług Parku Linowego Pyrland w Poznaniu

Wykonując zobowiązanie nałożone przez Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (dalej jako: Prezes Urzędu) na Marcina Przybył prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Iwonę Przybył prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył - wspólników spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu (dalej jako Przedsiębiorcy), Decyzją RLU- nr 01/2018 z dnia 25 października 2018r. do podjęcia środków mających na celu usunięcie trwających skutków naruszenia zakazu stosowania we wzorcach umowy zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964

r. Kodeks cywilny, (dalej k.c.), powiadamiam iż:

Prezes Urzędu w Decyzji nr 01/2018 z dnia 25 października 2018 r. stwierdził naruszenie przez ww. Przedsiębiorców zakazu określonego w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669), poprzez stosowanie we wzorcu „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”, następujących niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c. :

1. „Klient ponosi całkowitą odpowiedzialność za skutki wynikające z nie respektowania regulaminu” (pkt 5),
2. „Pyrland Park Linowy oraz jego pracownicy nie odpowiadają za ewentualne poplamienia wynikające z naturalnego oddziaływania środowiska, w którym zainstalowany jest Park Linowy na przykład plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży w sytuacji korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego w sposób niezgodny z regulaminem lub poleceniami instruktorów” (pkt 10),
3. „(...) Każdy Klient zobowiązany jest podpisać odpowiednie oświadczenie. (...). Wypełnienie oświadczenia jest równoznaczne z potwierdzeniem korzystania z atrakcji na własną odpowiedzialność lub odpowiedzialność rodziców/opiekunów w sytuacji nieprzestrzegania poleceń instruktora, postanowień regulaminu oraz ryzykownych zachowań stwarzających niebezpieczeństwo dla nich samych bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego” (pkt 24).

Przedmiotowe postanowienia, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszają dobre obyczaje oraz rażąco naruszają interesy konsumentów, poprzez wyłączenie z góry prawnej odpowiedzialności Przedsiębiorców za skutki zdarzeń, w postaci szkody, do których mogło dojść w trakcie korzystania z atrakcji Parku Linowego Pyrland. Pomimo wycofania przedmiotowych postanowień z Regulaminu przez Przedsiębiorców, ich negatywne skutki wobec konsumentów - do których dedykowane są usługi Parku Linowego, mogą trwać nadal. Prawomocna decyzja Prezesa UOKiK oznacza, że zakwestionowane postanowienia od samego początku nie wiążą konsumentów, a Przedsiębiorcy nie mają możliwości powoływać się na nie przy wykonywaniu umowy, np., celem wyłączenia swojej odpowiedzialności. Jest to istotne przy zamiarze dochodzenia roszczeń na drodze sądowej przez konsumentów, gdyż sąd jest związany w tym zakresie rozstrzygnięciem wynikającym z decyzji Prezesa UOKiK w zakresie uznania- w ramach indywidualnego sporu - tych kwestionowanych postanowień za niedozwolone (abuzywne).

W związku z tym, jeżeli w Państwa przypadku doszło do bezpodstawnego obciążenia Państwa lub członka Państwa rodziny odpowiedzialnością za skutki zdarzeń w Pyrland Parku Linowym w postaci szkody lub też wskutek treści niedozwolonych postanowień zrezygnowaliście Państwo z dochodzenia roszczeń wobec Przedsiębiorców z tytułu szkody, jakiej doznaliście w Parku Linowym, proszę o złożenie pisemnej reklamacji wraz z kopią dokumentów uzasadniających Państwa roszczenie do Pyrland Parku Linowego (adres: Marcin Przybył ul. Romana Drewsa 8; 61-606 Poznań) w terminie do 25 maja 2019r. Nieskorzystanie z

możliwości złożenia reklamacji, nie zamyka sądowej drogi do dochodzenia roszczeń”;

przy czym obowiązek określony w punkcie II. sentencji decyzji powinien być zrealizowany z zastosowaniem następujących zasad:

c) przedmiotowe Oświadczenie zamieszczone zostanie na stronie internetowej Przedsiębiorców <https://pyrlandpark.pl/> w terminie 14 dni od uprawomocnienia decyzji i będzie tam zamieszczone przez okres 6 miesięcy, przy czym treść Oświadczenia powinna być dostępna za pomocą hiperłącza (linku) widocznego w górnej części strony głównej jw. i każdej z podstron, a tekst hiperłącza powinien wyglądać następująco:

- czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB - #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB - #ffffff);

- czcionką pogrubioną (bold) fragment „Prezes Urzędu w Decyzji nr... z dnia... uprawdopodobnił naruszenie przez ww. Przedsiębiorców zakazu określonego w art. 23a ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650,1637, 1669)

- w ramce o rozmiarze nie mniejszym, niż 750px x 300px, tak aby wielkość czcionki była dostosowana do wielkości ramki, tj. ramka była w całości wypełniona oświadczeniem, o którym mowa w niniejszym punkcie,

- w dolnej części strony głównej domeny <https://pyrlandpark.pl/> i na każdej innej stronie Przedsiębiorców zastępującej tę stronę w przyszłości, z możliwością zamknięcia oświadczenia wraz z hiperłączem przez użytkownika poprzez kliknięcie krzyżyka w prawym górnym rogu ramki; oświadczenie będzie widoczne tylko przy pierwszym wejściu użytkownika na stronę (oświadczenie nie przybierze formy np. rotacyjnego banera czy slajdera);

d) Oświadczenie zamieszczone zostanie przy kasie na terenie Parku Liniowego w sposób widoczny dla konsumentów w formie pisemnego ogłoszenia, czcionką nie mniejszą niż 13 Times New Roman - czarną czcionką (kod szesnastkowy RGB - #000000) ARIAL na białym tle (kod szesnastkowy RGB - #ffffff) - w terminie 2 tygodni od uprawomocnienia decyzji i pozostanie tam przez okres 6 miesięcy.

e) w przypadku zmiany nazw Przedsiębiorców, do których kierowane jest przedmiotowe zobowiązanie, wskutek przekształcenia lub przejścia praw i obowiązków na inny podmiot pod jakimkolwiek tytułem, powyższe obowiązki publikacyjne powinny być zrealizowane odpowiednio przez lub za pośrednictwem Przedsiębiorców lub ich następców prawnych, ze wskazaniem nazwy dawnej i nowej;

III. Na podstawie art. 23 c ust. 3 ustawy z dnia 16 lutego 2007 roku o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 r. poz. 798, 650, 1637, 1669) oraz stosownie do art. 33 ust. 6 tej ustawy,

- w imieniu Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów,

nakłada się na Marcina Przybył prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Iwonę Przybył prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył - wspólników spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu, obowiązek złożenia sprawozdania z wykonania przyjętego zobowiązania, poprzez przekazanie na adres Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie,

1) w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wzorca aktualnie stosowanego (nowego) „**Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego**” oraz prinscreenu strony internetowej z pierwszego dnia w którym zamieszczony został ten Regulamin;

2) do dnia 30 maja 2019 r. informacji o liczbie osób fizycznych, które złożyły reklamację w zakresie ich roszczeń kierowanych do Przedsiębiorców w związku z treścią niedozwolonych postanowień „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego” jw. oraz wskazanie sposobu rozpatrzenia każdej z tych reklamacji wraz z kopią odpowiedzi dla konsumenta;

3) złożenia na piśmie przez Przedsiębiorców oświadczenia o dacie zamieszczenia i utrzymywania na stronie internetowej informacji o wydaniu decyzji wraz z treścią złożonego oświadczenia oraz załączenie do niego prinscreenu strony internetowej Przedsiębiorców z pierwszego i ostatniego dnia utrzymywania na tej stronie informacji o wydaniu decyzji wraz z treścią oświadczenia Przedsiębiorców, o którym mowa w pkt I. b) sentencji decyzji.

IV. Na podstawie art. 77 ust. 1 i art. 80 ustawy dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2018 poz. 798, 650, 1637, 1669) w związku z art. 83 tej ustawy w zw. z art. 263 § 1 i art. 264 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1257), postanawia się obciążyć solidarnie Marcina Przybył prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Iwonę Przybył prowadzącą działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył - wspólników spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu kosztami postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w kwocie 88,40 zł (słownie: osiemdziesiąt osiem złotych 40/100), oraz zobowiązać do ich zwrotu Prezesowi Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w terminie 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji.

Uzasadnienie

Prezes Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - zwany dalej: Prezesem Urzędu, Prezesem UOKiK, przeprowadził postępowanie wyjaśniające RLU-405-02/2017/EW, mające na celu wstępne ustalenie, czy nastąpiło naruszenie uzasadniające wszczęcie postępowania w sprawie praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów, lub też miało miejsce naruszenie chronionych prawem interesów konsumentów uzasadniających podjęcie działań

określonych w odrębnych ustawach. W toku prowadzonego postępowania wyjaśniającego wystosowano do Marcina Przybył prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Pani Iwony Przybył prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył - współników spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu - zwanych dalej Przedsiębiorcami lub Pyrland, Wezwanie z dnia 25 sierpnia 2017 r., wskazujące zakazane na mocy art. 23 a ustawy z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (dalej jako ustawa okik), niedozwolone postanowienia wzorca umowy, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c. Przedsiębiorcy wezwani do przedstawienia swojego stanowiska, w odpowiedzi na Wezwanie, częściowo dostosowali do oczekiwań Prezesa Urzędu, obowiązujące w obrocie z konsumentami wzorce umowy.

Dowód: Wezwanie z dnia 25 sierpnia 2017 r.; pisma Prezesa UOKiK z dnia 29 marca 2017 r., karty akt 72-94; pismo Pyrland z dnia 31 sierpnia 2017 r., karty akt 95-96; pismo Pyrland z dnia 25 września 2017 r., karty akt 97-113; pismo Pyrland z dnia 6 listopada 2017 r., karty akt 122-139; pismo Pyrland z dnia 22 listopada 2017 r., karty akt 144-148; protokół oględzin dokonywany przy udziale przedstawiciela organu administracji publicznej w ramach postępowania wyjaśniającego - notatka wewnętrzna z dnia 04.04.2018 r. ze sporządzenia printcreenu ze strony <https://pyrlandpark.pl/>, karty akt 149-161.

Analiza materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu wyjaśniającym dała podstawę do wszczęcia przeciwko Przedsiębiorcom postanowieniem RLU-12/2018 z dnia 4 kwietnia 2018 r. postępowania w sprawie o uznanie postanowień wzorca umowy za niedozwolone w zakresie stosowanych postanowień wzorca umowy, pn **„Regulamin korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”** - zwanego dalej *Regulaminem*, o treści :

1. *„Klient ponosi całkowitą odpowiedzialność za skutki wynikające z nie respektowania regulaminu” (pkt 5);*
2. *„Pyrland Park Linowy oraz jego pracownicy nie odpowiadają za ewentualne poplamienia wynikające z naturalnego oddziaływania środowiska, w którym zainstalowany jest Park Linowy na przykład plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży w sytuacji korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego w sposób niezgodny z regulaminem lub poleceniami instruktorów” (pkt 10);*
3. *„(...) Każdy Klient zobowiązany jest podpisać odpowiednie oświadczenie. (...). Wypełnienie oświadczenia jest równoznaczne z potwierdzeniem korzystania z atrakcji na własną odpowiedzialność lub odpowiedzialność rodziców/opiekunów w sytuacji nieprzestrzegania poleceń instruktora, postanowień regulaminu oraz ryzykownych zachowań stwarzających niebezpieczeństwo dla nich samych bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego” (pkt 24),*

co stanowiło, w ocenie Prezesa Urzędu, naruszenie art. 23 a ustawy okik.

Ponadto, Prezes Urzędu zaliczył w poczet dowodów w postępowaniu administracyjnym, pisma uzyskane w toku postępowania wyjaśniającego o sygnaturze RLU-405-02/2017/EW;

Dowód : Postanowienie nr 12/2018, karty akt 1-20; powiadomienia z dnia 4 kwietnia 2018 r. wraz z dowodem doręczenia, karty akt 21-47;

Przedsiębiorcy złożyli odpowiedź na powiadomienie o wszczęciu postępowania, w której zobowiązali się do usunięcia z Regulaminu jw. kwestionowanych przez Prezesa Urzędu postanowień oraz umieszczenia tych zmian na stronie internetowej <https://pyrlandpark.pl>.

Jednocześnie złożyli wniosek o wydanie wobec nich decyzji zobowiązującej. Przedsiębiorca Marcin Przybył - wniósł o umorzenie postępowania wobec drugiego wspólnika spółki cywilnej Pyrland - Iwony Przybył, powołując się w tym zakresie na okoliczność, iż: „*od początku bieżącego roku spółka cywilna nie prowadzi faktycznej działalności, a funkcjonuje jedynie w celu sfinalizowania zaciągniętych zobowiązań, nie świadcząc jednak usług na rzecz konsumentów (...). Marcin Przybył zamierza prowadzić działalność parku linowego, działając w formie jednoosobowej działalności gospodarczej. Od początku bieżącego roku świadczy on wszelkie usługi, w tym usługi na rzecz konsumentów*”.

Dowód : pismo z dnia 17 kwietnia 2018 r., karty akt 162-163;

Przedsiębiorcy zostali wezwani w piśmie z dnia 7 maja 2018 r. a następnie z dnia 6 czerwca 2018 r., do wykazania daty zaprzestania przez Iwonę Przybył prowadzenia działalności gospodarczej, jako wspólnika spółki cywilnej Pyrland lub daty, od kiedy spółka ta nie administruje Parkiem Linowym Pyrland.

Dowód: pisma dnia 7 maja 2018 r. i z dnia 6 czerwca 2018 r, karty akt 168-173;

W odpowiedzi, Przedsiębiorcy złożyli pismo z dnia 30 maja 2018 r. do którego załączyli oświadczenie Danuty Łukomskiej prowadzącej działalność pod firmą „Doradztwo Podatkowe Usługi Księgowe” Danuta Łukomska, iż Pyrland s.c. Marcin Przybył Iwona Przybył NIP 9721209172 nie osiągnęła w roku 2018 przychodu za sprzedaży usług na rzecz osób fizycznych”.

Dowód : pismo z dnia 30 maja 2018 r., karty akt 185-187;

Pismem z dnia 29 czerwca 2018 r., Przedsiębiorcy złożyli projekt Regulaminu, jaki zamierzają wprowadzić po dokonanych przez nich zmianach.

Dowód: pismo z dnia 29 czerwca 2018 r., karty akt 197-200;

Pismem z dnia 25 sierpnia 2018 r. Przedsiębiorcy uzupełnili treść złożonego zobowiązania oraz wskazali, iż w czasie, od kiedy prowadzą Park Linowy Pyrland nie było takiej sytuacji, w której odmówiliby konsumentowi realizacji ich roszczenia w związku ze szkodą, do której doszło podczas korzystania z atrakcji Parku Linowego Pyrland.

Dowód: pismo z dnia 25 sierpnia 2018 r., karta akt 210;

Pismem z dnia 4 września 2018 r. Prezes Urzędu zawiadomił Przedsiębiorców o zakończeniu postępowania dowodowego, wyznaczając termin na zapoznanie się z aktami niniejszej sprawy.

Dowód: pismo z dnia 4 września 2018 r., karty akt 211-212;

Prezes Urzędu ustalił w sprawie następujący stan faktyczny:

Marcin Przybył prowadzi działalność gospodarczą, pod firmą Marcin Przybył Pyrland w Poznaniu. Iwona Przybył prowadzi działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył w Poznaniu. Ponadto Marcin Przybył i Iwona Przybył są współnikami spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu. W ramach tej spółki, Przedsiębiorcy świadczą na rzecz konsumentów usługi w Parku Linowym pod nazwą Pyrland ul. Baraniaka/Chartowo, 61-131 Poznań.

Dowód: oświadczenie Przedsiębiorców z dnia 17 maja 2017 r., karty akt 57-58;

Oferta Parku Linowego jest zamieszczona na stronie internetowej <https://pyrlandpark.pl>. Przedsiębiorcy oferują w jej ramach organizację półkolonii, programów edukacyjnych, imprez integracyjnych, urodzin dla dzieci, oraz możliwość korzystania z atrakcji i urządzeń w Parku Linowym Pyrland. Przedsiębiorcy nie zawierają pisemnych umów z konsumentami; wejście na teren Parku Linowego następuje poprzez zakupienie przez konsumentów biletów wstępu. Na stronie internetowej <https://pyrlandpark.pl> co najmniej w okresie od marca 2017 r. do dnia 27.07.2018 r. zamieszczony był „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”, w którym znajdowały się, między innymi, następujące postanowienia:

1. „Klient ponosi całkowitą odpowiedzialność za skutki wynikające z nie respektowania regulaminu” (pkt 5);
2. „Pyrland Park Linowy oraz jego pracownicy nie odpowiadają za ewentualne poplamienia wynikające z naturalnego oddziaływania środowiska, w którym zainstalowany jest Park Linowy na przykład plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży w sytuacji korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego w sposób niezgodny z regulaminem lub poleceniami instruktorów” (pkt 10);
3. „(...) Każdy Klient zobowiązany jest podpisać odpowiednie oświadczenie. (...). Wypełnienie oświadczenia jest równoznaczne z potwierdzeniem korzystania z atrakcji na własną odpowiedzialność lub odpowiedzialność rodziców/opiekunów w sytuacji nieprzestrzegania poleceń instruktora, postanowień regulaminu oraz ryzykownych zachowań stwarzających niebezpieczeństwo dla nich samych bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego” (pkt 24).

Dowód: wyjaśnienia Przedsiębiorców z dnia 17 maja 2017 r., karty akt 57-67; Protokół oględzin dokonywany przy udziale przedstawiciela organu administracji publicznej w ramach postępowania administracyjnego z dnia 4 kwietnia 2018 r. z załącznikami, karty akt 149-161; protokół oględzin strony internetowej z dnia 26 lipca 2018 r. z załącznikami, karty akt 201-209.

Przedsiębiorcy w toku postępowania administracyjnego złożyli zobowiązanie, w którym zadeklarowali wprowadzenie zmian do ww. Regulaminu, poprzez usunięcie ww. zakwestionowanych postanowień w terminie 14 dni od wydania decyzji oraz usunięcie trwających skutków naruszenia, poprzez zamieszczenie na ich stronie internetowej oraz na terenie Parku Linowego Pyrland w Poznaniu (w sposób widoczny dla konsumentów) informacji o treści wydanej decyzji oraz o jej skutkach dla konsumentów wraz z przytoczeniem postanowień uznanych za niedozwolone oraz złożenie oświadczenia o rozpatrzeniu wszystkich złożonych przez konsumentów reklamacji w terminie 6 miesięcy od dnia zamieszczenia tego Oświadczenia, co dotyczy konsumentów, którzy korzystali z usług Parku Linowego Pyrland w Poznaniu oraz został naruszony ich interes, wskutek przerzucenia na nich odpowiedzialności za skutki zdarzeń, które miały miejsce w Parku Linowym Pyrland. W związku z tym, konsumentom przekazana zostanie informacja na stronie internetowej Pyrland, iż Pyrland rozpatrzy wszystkie reklamacje złożone przez konsumentów a dotyczące obciążenia ich odpowiedzialnością za szkodę lub też sytuacje, gdy konsumenci, wskutek treści niedozwolonych postanowień zrezygnowali z dochodzenia swoich roszczeń wobec Pyrland. Przedsiębiorcy przedstawili również projekt nowego „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego.”

Dowód: oświadczenie Przedsiębiorców z dnia 29 czerwca 2018 r., karta akt 197 oraz z dnia 25 sierpnia 2018 r., karta akt 210; pismo z dnia 16 października 2018r. karta akt 211-212

Prezes Urzędu zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 23 c ust. 1 ustawy okik, jeżeli przedsiębiorca przed wydaniem decyzji, o której mowa w art. 23 b ust. 1 ustawy okik, zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ustawy okik, albo usunięcia skutków tego naruszenia, Prezes Urzędu może wydając decyzję, o której mowa w art. 23b ust. 1 zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania tych zobowiązań.

W decyzji tej, jak wynika z art. 23c ust. 2, Prezes Urzędu może określić termin wykonania tych zobowiązań.

Przytoczony powyżej przepis, jako przesłanki warunkujące możliwość wydania decyzji w trybie art. 23 c ust. 1 ustawy okik, wskazuje:

- stwierdzenie naruszenia zakazu określonego w art. 23 a ustawy okik oraz
- zobowiązanie się przedsiębiorcy, któremu jest zarzucane takie naruszenie, do podjęcia lub zaniechania działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a, albo usunięcia skutków tego naruszenia.

W prowadzonym postępowaniu rozważono, czy wskazane wyżej warunki zaistniały w odniesieniu do działań i zobowiązań Przedsiębiorców, a ponadto, czy w przypadku ich wystąpienia uzasadnione jest przyjęcie zobowiązania strony postępowania i wydanie przez

Prezesa Urzędu decyzji w oparciu o w/w przepis. W pierwszej kolejności zgodnie z art. 1 ust. 1 ustawy okik, w przedmiotowej sprawie niezbędne jest ustalenie, czy doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego, a następnie wykazanie naruszenia praktyki wskazanej w art. 23 a ww. ustawy.

Naruszenie interesu publicznego

Stosownie do art. 1 ust. 1 ustawy okik, ochrona interesów przedsiębiorców i konsumentów podejmowana w ramach działań Prezesa Urzędu jest prowadzona w interesie publicznym. Podstawą ingerencji Prezesa Urzędu jest uprzednie ustalenie, że doszło do naruszenia interesów zbiorowości, a nie wprost poszczególnych, indywidualnych uczestników rynku. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 29 maja 2001 r. sygn. akt I CKN 1217/98 stwierdził, że w odniesieniu do konsumentów ustawa chroni ich interesy, jako zjawiska o charakterze instytucjonalnym, zbiorowym a nie indywidualnym czy nawet grupowym w rozumieniu sumy indywidualnych interesów konsumentów. Ochroną na podstawie ustawy okik objęte są więc jedynie takie działania, które dotyczą sfery interesów szerszego kręgu uczestników rynku.

Uzasadniając zatem wystąpienie w niniejszej sprawie przesłanki naruszenia interesu publicznoprawnego podnieść należy okoliczność, iż rozpatrywana sprawa wiąże się z ochroną interesu wszystkich konsumentów, którzy skorzystali lub mogli skorzystać z oferty Przedsiębiorców - tj. możliwości korzystania z oferty Parku Linowego Pyrland, którymi to usługobiorcami są osoby fizyczne, w tym również niepełnoletnie, będące w trakcie korzystania z usług w Parku Linowym pod opieką rodziców/opiekunów.

W ocenie Prezesa Urzędu, zakwestionowane działania Przedsiębiorców polegały na stosowaniu we wzorcu umowy - Regulaminie jw. - postanowień, które to postanowienia mogą naruszać dobre obyczaje i rażąco naruszać interesy konsumentów, mogą zatem stanowić niedozwolone postanowienia umowne, o których mowa w art. 385¹ § 1 k.c. Działania takie są zakazane na mocy art. 23a ustawy okik, a zatem ich stosowanie jest bezprawne.

W związku z tym, że działania Przedsiębiorców nie miały charakteru jednostkowego, oferta nie była też adresowana do określonej grupy konsumentów, natomiast zakwestionowane postanowienia stosowane były wobec wszystkich aktualnych i przyszłych konsumentów korzystających z usług Parku Linowego Pyrland, a działaniom tym Prezes Urzędu zarzucił naruszenie art. 23a ustawy okik, kwestionowanymi działaniami zostały zagrożone interesy całego kręgu faktycznych i potencjalnych konsumentów, których sytuacja jest identyczna.

Wobec powyższego, uznać należy, iż w niniejszej sprawie doszło do naruszenia interesu publicznoprawnego.

Status Przedsiębiorców

Zarzut stosowania niedozwolonych postanowień wzorca umowy można postawić wyłącznie przedsiębiorcy (lub przedsiębiorcom).

Art. 4 pkt 1 ustawy okik w aktualnym brzmieniu stanowi, iż przez przedsiębiorcę rozumie się przedsiębiorcę w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 6 marca 2018 r. Prawo Przedsiębiorcy (Dz. U. z 2018 r. poz. 646). Przepis ten wszedł w życie w dniu 30 kwietnia 2018 r., a zatem po wszczęciu postępowania administracyjnego zakończonego niniejszą decyzją. Art. 4 pkt 1 ustawy okik w ww. brzmieniu, został wprowadzony przez art. 192 ustawy z dnia 06 marca 2018 r. przepisów wprowadzających ustawę - Prawo Przedsiębiorców oraz inne ustawy dotyczące działalności gospodarczej (Dz.U. z 2018 r. poz. 650) - dalej jako *przepisy wprowadzające*. Jednak zgodnie z art. 196 przepisów wprowadzających - do postępowań w sprawach przedsiębiorców wszczętych na podstawie przepisów dotychczasowych i niezakończonych przed dniem wejścia w życie ustawy, o której mowa w art. 1 ust. 1 stosuje się przepisy dotychczasowe. W tym stanie rzeczy należy odnieść się do definicji przedsiębiorcy zawartej w ustawie z dnia 02 lipca 2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (Dz.U. z 2016 r. poz. 1829), zwanej dalej *usdg*.

Przedsiębiorcą, zgodnie z art. 4 ust. 1 usdg, jest więc osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną - wykonująca we własnym imieniu działalność gospodarczą. Działalnością gospodarczą, w myśl art. 2 ww. ustawy, jest zarobkowa działalność wytwórcza, budowlana, handlowa, usługowa oraz poszukiwanie, rozpoznawanie i wydobywanie kopalin ze złóż, a także działalność zawodowa, wykonywana w sposób zorganizowany i ciągły.

Strony wskazane w sentencji niniejszej decyzji prowadzą we własnym imieniu działalność gospodarczą, posiadają zatem status przedsiębiorców w rozumieniu przepisów ustawy o swobodzie działalności gospodarczej. W konsekwencji są one również przedsiębiorcami w rozumieniu art. 4 pkt 1 ustawy okik i podlegają regulacjom tej ustawy, w tym mają do nich zastosowanie przepisy dotyczące zakazu stosowania we wzorach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 *k.c.*. **Uzasadnia to wydanie niniejszej decyzji przeciwko Marcinowi Przybył - prowadzącemu działalność gospodarczą pod firmą Marcin Przybył Pyrland oraz Iwonie Przybył prowadzącej działalność gospodarczą pod firmą Pyrland Iwona Przybył.**

Jednocześnie wskazać należy, iż ww. Przedsiębiorcy prowadzą Park Linowy Pyrland jako wspólnicy spółki cywilnej o nazwie „Pyrland” s.c. w Poznaniu. Determinuje to zakres ich odpowiedzialności, w tym również odpowiedzialności dotyczącej nakazów i zakazów zamieszczonych w sentencji niniejszej decyzji. Spółka cywilna jest stosunkiem prawnym powstałym na podstawie umowy, przez którą jej strony, a więc wspólnicy zobowiązują się do osiągnięcia wspólnego celu gospodarczego, przez działanie w sposób oznaczony, w szczególności przez wniesienie wkładów. Źródłem spółki cywilnej jest umowa obligacyjna, Strony wiąże tożsamość interesów, których zaspokojeniu ma służyć spółka. Z uwagi na występujące elementy o charakterze organizacyjnym spółkę cywilną można uznać za pewną jednostkę organizacyjną, organizację wspólników, pozbawioną jednak odrębnej od nich

osobowości prawnej. Konsekwencją braku podmiotowości spółki cywilnej jest między innymi:

- 1) podmiotami praw i obowiązków są wszyscy wspólnicy, a nie spółka;
- 2) stroną postępowania sądowego, czy administracyjnego są wszyscy wspólnicy, a nie spółka;
- 3) wspólnicy osobiście odpowiadają za zobowiązania spółki.

Stopień zaangażowania poszczególnych wspólników w działalność spółki cywilnej i przyczynienia się do powstania naruszenia ustawy uokik nie ma znaczenia dla orzekania o odpowiedzialności wspólników za te naruszenia. Odpowiedzialność ta ma bowiem charakter obiektywny, niezależny od zawinienia. Umową spółki nie można ograniczyć ani ukształtować obowiązków wynikających z ustawy okik. Obowiązek taki kształtowany jest bowiem przepisami ustawy i ma charakter publicznoprawny, a nie prywatnoprawny. Wspólnicy nie mogą zatem powoływać się na treść umowy celem zwolnienia (lub ograniczenia) się od odpowiedzialności z tytułu naruszenia art. 23a ustawy okik.

Zgodnie z treścią art. 864 k.c. „za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie”. Oznacza to, iż Marcin Przybył oraz Iwona Przybył - wspólnicy spółki cywilnej „Pyrland s.c. w Poznaniu, ponoszą solidarną odpowiedzialność za nałożone na nich, w sentencji niniejszej decyzji, obowiązki o charakterze pieniężnym.

W tym miejscu wskazać również należy, iż Prezes UOKiK nie uwzględnił żądania Marcina Przybył, wspólnika spółki cywilnej Pyrland w Poznaniu, aby umorzyć postępowanie administracyjne, w zakresie w jakim zostało ono wszczęte przeciwko Pani Iwonie Przybył, a to w oparciu o jego oświadczenie z dnia 17.05.2017 r. (dowód: karty akt 57-67), iż od początku 2018 r. świadczy on usługi w Parku Linowym Pyrland jednoosobowo - w ramach prowadzonej działalności gospodarczej.

Zgodnie z art. 865 k.c. każdy wspólnik jest nie tylko uprawniony ale i zobowiązany do prowadzenia spraw spółki, każdy z nich ponosi też osobistą odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy okik w związku z ich działalnością w spółce. Odpowiedzialność za naruszenie przepisów ustawy okik, każdy ze wspólników ponosi jako przedsiębiorca oraz tak długo dopóki przysługuje mu status przedsiębiorcy.

Przedsiębiorcy nie wykazali przed wydaniem niniejszej decyzji wystąpienia okoliczności, która uwalniałaby Iwonę Przybył z odpowiedzialności za naruszenie przepisów okik, z tytułu stosowania we wzorcu „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”, niedozwolonych postanowień umowy. Jakkolwiek bowiem z treści art. 7 i art. 77 § 1 kpa wynika, że obowiązek wyczerpującego zebrania i rozpatrzenia całego materiału dowodowego ciąży na organie prowadzącym postępowanie administracyjne, to nie oznacza, że strona jest zwolniona od współdziałania w realizacji tego obowiązku. Dotyczy to zwłaszcza dostępu do dokumentów, do których Prezes UOKiK ma utrudniony dostęp lub nie ma go w ogóle, zaś nieudowodnienie określonej okoliczności faktycznej może prowadzić do rezultatów niekorzystnych dla strony. Prezes UOKiK, który kieruje się zasadą prawdy obiektywnej, uznał

bowiem, iż wskazana przez Marcina Przybył okoliczność zmiany przedmiotu działania spółki cywilnej Pyrland, w wyniku której wspólnicy przestali świadczyć usługi w parku linowym, zaś świadczy je Marcin Przybył w ramach prowadzonej jednoosobowo działalności gospodarczej, nie może odnieść skutku w postaci zwolnienia Iwony Przybył z solidarnej odpowiedzialności za jej działania w spółce cywilnej Pyrland, tym bardziej, iż jedynym dokumentem jaki złożyli wspólnicy, jest złożone przez osobę niebędącą stroną postępowania, oświadczenie, iż „*firma Pyrland s.c. Marcin Przybył Iwona Przybył NIP 9721209172 nie osiągnęła w roku 2018 przychodu za sprzedaży usług na rzecz osób fizycznych*”.

Ad. I sentencji decyzji

Zakaz stosowania we wzorcach umowy niedozwolonych postanowień

Zgodnie z treścią art. 23 a ustawy okik „*zakazane jest stosowanie we wzorcach umów zawieranych z konsumentami niedozwolonych postanowień umownych, o których mowa w art. 385¹ § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny*”. Ocena zakwestionowanych postanowień musi zatem być dokonana na podstawie art. 385¹ § 1 k.c., zgodnie z którym: „*postanowienia umowy zawieranej z konsumentem niezgodnione indywidualnie nie wiążą go, jeżeli kształtują jego prawa i obowiązki w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, rażąco naruszając jego interesy (niedozwolone postanowienia umowne). Nie dotyczy to postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny*”.

Głównymi zatem przesłankami uprawdopodobnienia niedozwolonego charakteru danego postanowienia umowy jest :

- ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta, po pierwsze, w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami, po drugie zaś rażąco naruszając jego interesy;
- wyłączenie postanowień określających główne świadczenia stron, w tym cenę lub wynagrodzenie, jeżeli zostały sformułowane w sposób jednoznaczny;
- brak indywidualnego uzgodnienia z konsumentem.

Dla uznania danego postanowienia umowy jako niedozwolonego, przesłanki sprzeczności z dobrymi obyczajami i rażącego naruszenia interesów konsumenta muszą zachodzić równocześnie. Z reguły rażące naruszenie interesu konsumenta jest naruszeniem dobrych obyczajów, ale nie zawsze zachowanie sprzeczne z dobrymi obyczajami rażąco narusza ten interes (por. wyrok SN z 13 października 2010 r., I CSK 694/09).

Kompetencja do uznania danego postanowienia za abuzywne należy do Prezesa UOKiK na podstawie art. 23b ust. 1 ustawy okik. Zgodnie z tym przepisem, Prezes Urzędu wydaje decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwolone i zakazującą jego wykorzystywania, jeżeli stwierdzi naruszenie zakazu określonego w art. 23a. W decyzji Prezes UOKiK przytacza treść postanowienia wzorca umowy uznanego za niedozwolone. Decyzja ta

po uprawomocnieniu, zgodnie z art. 23d ustawy okik, ma skutek wobec przedsiębiorcy, co do którego stwierdzono stosowanie niedozwolonego postanowienia umownego oraz wobec wszystkich konsumentów, którzy zawarli z nim umowę na podstawie wzorca wskazanego w decyzji.

Sprzeczność z dobrymi obyczajami

Klauzula generalna dobrych obyczajów stanowi odesłanie do ocen uzasadniających reguły moralne opierające się na wartościach powszechnie akceptowanych w Polsce. Dobre obyczaje pojmowane są również jako reguły postępowania zgodne z etyką, moralnością i aprobowanymi społecznie normami i zasadami postępowania. Kryteriami decydującymi o sprzeczności z dobrymi obyczajami jest wymóg nieusprawiedliwionego pokrzywdzenia i działanie wbrew dobrej wierze i uczciwości. Przyjmuje się, iż nieusprawiedliwione pokrzywdzenie zachodzi wówczas, gdy stosując ogólne warunki umów lub wzorce, próbuje się chronić własne interesy kosztem partnera, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu wyrównania z tego tytułu.

Pomocne przy ocenie abuzywnego charakteru postanowienia wzorca umowy może być dokonanie testu weryfikacji „przyzwoitości” danej klauzuli. Należy w związku z tym zbadać, czy oceniane postanowienie wzorca umowy jest sprzeczne z ogólnym wzorcem zachowań przedsiębiorców wobec konsumentów. Wymaga to ustalenia, jak wyglądałyby prawa lub obowiązki konsumenta w braku takiej klauzuli lub przy zastosowaniu istniejących przepisów o charakterze dyspozytywnym. Jeżeli konsument byłby - na podstawie ogólnych przepisów - w lepszej sytuacji, gdyby konkretnego postanowienia wzorca nie było, należy przyjąć, że może ono mieć charakter abuzywny (por. wyrok SN z 19 marca 2007 r., III SK 21/06).

Dobre obyczaje pozostają klauzulą generalną, która podlega konkretyzacji na okoliczność danego stanu faktycznego. Zgodnie z poglądem doktryny¹, sprzeczne z dobrymi obyczajami są działania, które zmierzają do niedoinformowania, dezorientacji, wywołania błędnego przekonania u klienta, wykorzystania jego niewiedzy lub naiwności (...) czyli takie działanie, które potocznie określone jest jako nieuczciwe, nierzetelne, odbiegające in minus od przyjętych standardów postępowania. W stosunkach z konsumentami „dobry obyczaj” powinien wyrażać się we właściwym informowaniu o przysługujących uprawnieniach, niewykorzystywaniu pozycji profesjonalisty i rzetelnym traktowaniu partnerów umów. W takich stosunkach szczególne znaczenie mają te oceny zachowań podmiotów w świetle dobrych obyczajów, które odwołują się do takich wartości jak: szacunek wobec partnera, uczciwość, szczerłość, zaufanie, lojalność, rzetelność i fachowość.

Rażące naruszenie interesów konsumenta

Daną klauzulę będzie można uznać za abuzywną, kiedy umowne ukształtowanie praw i obowiązków konsumenta rażąco narusza jego interesy. Generalnie można przyjąć, iż chodzi tu

¹ K. Pietrzykowski (red.), *Kodeks cywilny. Komentarz*, Warszawa 2002 r., str. 804.

o sytuacje, w których w sposób rażąco naruszona została równowaga interesów stron umowy i to przez to, iż jedna z nich wykorzystwała swoją przewagę, układając ogólne warunki lub wzorce umowne. Pojęcie „interesów” konsumenta należy interpretować szeroko, nie tylko jako niekorzystne ukształtowanie jego sytuacji ekonomicznej. Należy tu uwzględnić także takie aspekty, jak niedogodności organizacyjne, stratę czasu, dezorganizację, wprowadzenie w błąd, nierzetelne traktowanie, czy naruszenie prywatności konsumenta (por. wyrok SN z 08 czerwca 2004 r., I CK 635/03).

Interpretacji, kiedy mamy do czynienia z rażąco naruszeniem interesów konsumenta, a kiedy tylko ze zwykłym nie można sprowadzać do kategorii czysto ekonomicznej, gdyż nie chodzi tu o kryteria rachunkowe, a więc porównanie pieniężnej wartości świadczeń. Określenie „rażąco” należy odnieść do znacznego odbiegania przyjętego uregulowania od zasad uczciwego (słusznego) wyważenia praw i obowiązków. Jako tego typu zasady konstruujące modelowe (optymalne) ukształtowanie praw i obowiązków umownych stron traktowane są przepisy ustawowe o charakterze dyspozytywnym. Stąd też nie jest możliwe ustalenie pewnych ogólnych kryteriów, których spełnienie w każdej sytuacji automatycznie prowadzić będzie do uznania, że interesy danego konsumenta zostały rażąco naruszone. Oznacza to, że ocena, czy postanowienia zawartej umowy rażąco naruszają interesy konsumenta, powinna być dokonywana *in concreto*, przy uwzględnieniu całokształtu okoliczności danego przypadku. W tym zakresie zasadne jest ponadto sięgnięcie do Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich 93/13, która stanowi, że daną klauzulę należy uznawać za niedozwoloną, gdy naruszając zasadę wzajemnego zaufania, powoduje znaczącą (istotną) i nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na niekorzyść konsumenta (art. 3 ust. 1). W związku z tym pojęcie „rażącego naruszenia interesów konsumenta” można utożsamiać z istotną i nieusprawiedliwioną dysproporcją praw i obowiązków na jego niekorzyść. Ponadto, przy określaniu stopnia naruszenia interesów konsumenta należy stosować nie tylko kryteria obiektywne (np. wielkość poniesionych czy groźących strat), lecz również względy subiektywne związane bądź to z przedsiębiorcą (np. renomą firmy), bądź to z konsumentami (np. seniorzy, dzieci). Konieczne jest zbadanie, jaki jest zakres groźących potencjalnemu konsumentowi strat lub niedogodności (por. wyrok SA z 13 marca 2014 r., sygn. VI ACa 1733/13 i wyrok SOKiK z 26 maja 2015 r., sygn. XVII AmC 2615/14).

W dotychczasowym orzecznictwie dotyczącym uznawania postanowień umowy za niedozwolone kluczowym orzeczeniem, powoływanym w uzasadnieniach wielu późniejszych wyroków, jest wyrok SN z 13 lipca 2005 r., sygn. I CK 832/04.

Sąd Najwyższy dokonał w nim wykładni art. 385¹ k.c. wskazując, iż rażące naruszenie interesów konsumenta oznacza nieusprawiedliwioną dysproporcję praw i obowiązków na jego niekorzyść w określonym stosunku obligacyjnym, natomiast działanie wbrew dobrym obyczajom w zakresie kształtowania treści stosunku obligacyjnego wyraża się w tworzeniu przez partnera konsumenta takich klauzul umownych, które godzą w równowagę kontraktową tego stosunku. Obie, wskazane w tym przepisie, formuły prawne służą do oceny tego, czy

standardowe klauzule umowne zawarte we wzorcu umownym przekraczają zakresłone przez ustawodawcę granice rzetelności kontraktowej twórcy wzorca w zakresie kształtowania praw i obowiązków konsumenta. W ujęciu proponowanym przez Sąd Najwyższy, wyznacznikiem dobrych obyczajów jest interes konsumenta w stosunku umownym z przedsiębiorcą. Sprzeczne z dobrymi obyczajami są postanowienia umowne godzące w równowagę kontraktową stron, nierówno rozkładające prawa i obowiązki stron, przy czym ta nierówność ma dotyczyć praw i obowiązków teoretycznie słabszej strony, czyli konsumenta.

Postanowienia określające główne świadczenia stron

Przez pojęcie „głównych świadczeń stron” należy zasadniczo rozumieć elementy przedmiotowo istotne (*essentialia negotii*) umowy, które przyjmowane są przez strony na zasadzie wyraźnego, a nie domniemanego konsensusu, co wskazuje na indywidualne uzgodnienie treści tych postanowień. Nie ulega wątpliwości, że w praktyce są to postanowienia określające cenę oraz przedmiot świadczeń stron umowy. Za świadczenia główne stron nie są natomiast uznawane postanowienia dotyczące świadczeń ubocznych, np. odsetki za opóźnienie, lub klauzule, które wywierają wpływ na wysokość świadczenia głównego, np. klauzule waloryzacyjne (por. wyrok SOKiK z 01 marca 2007 r., sygn. XVII AmC 12/06, LEX nr 311031).

Jak podkreśla się w orzecznictwie SN, pojęcie głównych świadczeń stron należy interpretować raczej wąsko, w nawiązaniu do elementów przedmiotowo istotnych umowy. Ustawodawca posłużył się bowiem terminem „postanowienia określające główne świadczenia stron”, a nie zwrotem „dotyczące” takiego świadczenia, który ma szerszy zakres (por. wyrok SN z 08 czerwca 2004 r., sygn. I CK 635/03, LEX nr 846537). Z drugiej jednak strony należy odnotować pogląd, iż dla określenia pojęcia głównego świadczenia stron nie ma przesądzającego znaczenia to, czy dane świadczenie należy do *essentialia negotii*. Z tej przyczyny zasięg tego pojęcia musi być zawsze ustalany *ad casum* z uwzględnieniem wszystkich postanowień oraz charakteru i celu zawieranej umowy (wyrok SN z 8 listopada 2012 r., sygn. I CSK 49/12).

Przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia

W przypadku postępowania w sprawie uznania postanowienia za niedozwolone przesłanka braku indywidualnego uzgodnienia nie ma znaczenia wobec abstrakcyjnego charakteru kontroli postanowienia wzorca umowy. Prezes Urzędu, nie bada w niniejszym postępowaniu konkretnych stosunków istniejących pomiędzy kontrahentami, ale wzorzec i treść hipotetycznych stosunków, jakie powstałyby pomiędzy przedsiębiorcą, a potencjalnym konsumentem. Nie ma zatem znaczenia, czy jakaś konkretna umowa była między stronami negocjowana ani nawet czy wzorzec był, czy też nie był zastosowany przy zawieraniu jakiegokolwiek konkretnej umowy. Kontrola ta ma bowiem charakter oceny *ex ante* i obejmuje wzorzec, nie zaś konkretną umowę. Istotny jest zatem fakt, że Przedsiębiorcy wprowadzili oceniany wzorzec do obrotu, poprzez wystąpienie z ofertą zawarcia umowy z wykorzystaniem

go.

Klauzule szare

Katalog przykładowych klauzul abuzywnych określony w art. 385³ k.c. zawiera najbardziej typowe i znane z praktyki obrotu postanowienia naruszające równowagę kontraktową stron. Samo jednak zamieszczenie klauzuli wśród postanowień wymienionych w omawianym katalogu nie powinno przesądzać automatycznie o jej niedozwolonym charakterze. Nie jest bowiem wykluczone, iż konkretna klauzula, mimo iż objęta listą, nie ma niedozwolonego charakteru. W konkretnym przypadku może się okazać, iż nie prowadzi ona do rażącego naruszenia interesów konsumentów. Dlatego też katalog klauzul zawarty w art. 385³ k.c. należy traktować jako listę tzw. klauzul szarych.

Jak wynika z orzecznictwa SN, postanowienie umowne, które zostało umieszczone w przykładowym katalogu nieuczciwych postanowień umownych nie jest *per se* nieuczciwym postanowieniem umownym. Treść tego katalogu nie przesądza statusu danego postanowienia jako niedozwolonego postanowienia umownego (postanowienia wzorca umowy). Wykaz ten należy kwalifikować jako swoistą wskazówkę co do rodzaju postanowień, które mogą budzić zastrzeżenia z punktu widzenia ich zgodności z interesami i uprawnieniami konsumentów (wyrok SN z 11 października 2007 r., sygn. III SK 19/07, LEX nr 496411).

Ocena postanowień umowy stosowanych przez Przedsiębiorców

W ocenie Prezesa UOKiK, analiza wszystkich trzech kwestionowanych postanowień Regulaminu wykazała, że nie dotyczą one głównych świadczeń stron umowy, gdyż dotyczą one odpowiedzialności stron umowy za skutki zdarzeń w parku linowym. Tymczasem w analizowanym stosunku prawnym, przedmiotowo istotne postanowienia umowy to te, które dotyczą ceny oraz przedmiotu świadczenia. Powyższe stwierdzenie oznacza, iż wykazano spełnienie w okolicznościach sprawy przesłanek negatywnych tj., których brak umożliwia dalszą analizę ww. postanowienia pod kątem jego abuzywności.

Wykazanie naruszenia w kwestionowanych postanowieniach dobrego obyczaju i rażącego naruszenia interesów konsumentów możliwe jest poprzez ustalenie, jak wyglądałyby prawa i obowiązki konsumenta w sytuacji braku zakwestionowanej klauzuli. Jak stwierdził Sąd Najwyższy - „*jeżeli przepisy ogólne stawiają konsumenta w lepszej sytuacji niż postanowienia wzorca umowy proponowanego przez przedsiębiorcę, to w zasadzie postanowienia te należy uznać za niedozwolone. Odstępstwo od tej zasady możliwe jest tylko, o ile zmiana jest uzasadniona specyfiką wzajemnych świadczeń lub jest kompensowana innymi postanowieniami umowy*” (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 19.03.2007r. sygn. akt III SK 21/06 oraz z dnia 11.10.2007 sygn. akt III SK 9/07. Należy zatem porównać prawa i obowiązki stron umowy ukształtowane treścią zakwestionowanych postanowień z treścią tych samych praw i obowiązków wynikających z obowiązujących przepisów prawa. Jeżeli zakwestionowane postanowienia pogarszają sytuację konsumenta w stosunku do tej, jaka wynika z przepisów

prawa, to uznać należy postanowienia wzorca umowy za abuzywne.

Stosunek zobowiązaniowy pomiędzy konsumentem, który zdecydował się na korzystanie z usług Parku Linowego a Przedsiębiorcami ma charakter wzajemny, co oznacza, że każda ze stron ma określone prawa i obowiązki. Zgodnie z art. 354 § 1 i 2 k.c. każda ze stron stosunku umownego jest zobowiązana do współdziałania przy jego wykonywaniu. Ponadto, na mocy art. 355 § 1 k.c. każda ze stron (jako dłużnik stosunku umownego) obowiązana jest do wykonania swojego obowiązku z zachowaniem staranności ogólnie wymaganej w stosunkach danego rodzaju (należyta staranność), natomiast należyta staranność dłużnika w zakresie prowadzonej przez niego działalności gospodarczej określa się przy uwzględnieniu zawodowego charakteru tej działalności (art. 355 § 2 k.c.). Oznacza to, że od osób prowadzących działalność gospodarczą oczekuje się wyższego poziomu profesjonalizmu przy wykonywaniu obowiązków. Przekłada się to na oczekiwanie, iż jego zobowiązanie (w szczególności wobec konsumenta) wykonane zostanie z wyższym poziomem sumienności, dokładności, co wynika z przekonania, że przedsiębiorca ma fachową wiedzę na temat branży, w której działa, bierze się pod uwagę rozwój nauki, techniki, treść przepisów prawnych, norm, reguł zawodowych. W związku z powyższym uzasadnione jest twierdzenie, iż wyższy jest po stronie przedsiębiorcy poziom ryzyka w związku z prowadzoną przez niego działalnością gospodarczą niż poziom ryzyka przypisany konsumentowi.

Wszystkie trzy zakwestionowane postanowienia, oznaczone jako l. pkt 1., 2 i 3 sentencji decyzji, regulują kwestię rozłożenia ciężaru ryzyka za skutki zdarzeń do jakich może dojść w trakcie korzystania z usług Parku Linowego a zatem i odpowiedzialności prawnej z tego tytułu. Wobec braku wskazania w treści postanowień rodzaju odpowiedzialności rozumieć należy, iż chodzi zarówno o odpowiedzialność kontraktową (z tytułu niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania), jak i o odpowiedzialność deliktową (z tytułu czynów niedozwolonych). Zatem należy w tym miejscu przytoczyć treść przepisów dotyczących obydwu rodzajów odpowiedzialności.

Odpowiedzialność kontraktowa uregulowana jest w Tytule VII Dziale II Księgi Trzeciej k.c.:

- art. 471 k.c., stanowi, że dłużnik obowiązany jest do naprawienia szkody wynikłej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, chyba że niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania jest następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi.

- art. 472 k.c. stanowi, że jeżeli ze szczególnego przepisu ustawy albo z czynności prawnej nie wynika nic innego, dłużnik odpowiedzialny jest za niezachowanie należytej staranności.

Przepis art. 471 k.c. ma charakter względnie obowiązujący, zatem, co do zasady możliwa jest umowna modyfikacja zasad tej odpowiedzialności. Ustawa wprowadza ograniczenie możliwości modyfikacji zasad tej odpowiedzialności stanowiąc w art. 473 § 2 k.c., iż nieważne jest zastrzeżenie, iż dłużnik nie będzie odpowiedzialny za szkodę, którą

może wyrządzić wierzycielowi umyślnie. Bezskuteczna jest również taka modyfikacja postanowienia wzorca umowy wykorzystywanego w obrocie z konsumentami, która wprowadza regulacje mniej korzystne dla konsumenta, niż te wynikające z obowiązujących przepisów prawa.

Odpowiedzialność deliktowa uregulowana jest w Tytule VI Księgi Trzeciej k.c.

Z zamieszczonych tam przepisów wynika, że to samo zdarzenie może skutkować powstaniem roszczenia o naprawienie szkody wyrządzonej czynem niedozwolonym, jak i roszczeniem o naprawienie szkody powstałej z niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania. Ma to miejsce, gdy naruszenie jest bezprawne, czyli wówczas gdy jednocześnie z naruszeniem obowiązku umownego następuje naruszenie obowiązku powszechnego ciążącego na każdym². Przepisy dotyczące odpowiedzialności deliktowej uregulowane są w art. 415-445 k.c. Ponieważ obejmują one szeroki katalog czynów, to w okolicznościach niniejszej sprawy przepisy te mogą mieć zastosowanie przy odpowiedzialności za czyn własny (art. 415, 427, 428) i ewentualnie 448 k.c. oraz odpowiedzialność za czyn cudzy (art. 427 k.c.);

Zgodnie z art. 415 k.c. „*kto z winy swojej wyrządził drugiemu szkodę obowiązany jest do jej naprawienia*”.

Przepisy k.c. wprowadzają przedmiotowe i podmiotowe ograniczenia tej odpowiedzialności. Ze strony podmiotowej winę może ponosić zatem jedynie człowiek działający z odpowiednim rozeznaniem, czyli poczytalny oraz dojrzały psychicznie. W k.c. wskazano zatem, że sprawcy szkody nie można przypisać winy, gdy był niepoczytalny (art. 425 k.c.) czy też nie osiągnął określonego wieku (13 lat - art. 426 k.c.). Formuła z art. 415 k.c. ma na względzie każdy zawiniony czyn człowieka, może się zatem wyrażać w podjęciu określonego działania, jak i w jego zaniechaniu. Nie ma także wątpliwości, że za czyn zawiniony uchodzić może tylko takie zachowanie człowieka, które jednocześnie jest bezprawne. Bezprawność natomiast wiąże się z niezgodnością zachowania się sprawcy czynu z porządkiem prawnym. Będzie to nie tylko naruszenie norm wyrażonych przez przepisy prawne, zakazów, nakazów, itp., ale także naruszenie zasad współżycia społecznego. Ograniczenia przedmiotowe wyłączają bezprawność czynu (a zatem sprawca nie poniesie odpowiedzialności), gdy mamy do czynienia z następującymi sytuacjami:

1. obrona konieczna, czyli odparcia bezprawnego i bezpośredniego zamachu na dobro chronione prawem (własne lub cudze);
2. działanie w stanie wyższej konieczności,
3. dozwolona samopomoc;
4. zgoda poszkodowanego na określone działanie, np. reguły gry w boksie zezwalające na uszkodzenie ciała drugiego człowieka;

5. wykonywanie własnych praw podmiotowych.

Ad. I.1. sentencji decyzji

Jak wskazano to już wyżej, w celu wykazania abuzywnego charakteru postanowienia o treści:

„Klient ponosi całkowitą odpowiedzialność za skutki wynikające z nie respektowania regulaminu” (pkt 5 „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”),

należy dokonać porównania przedstawionych wyżej ustawowych zasad odpowiedzialności z tymi, które wynikają z jego treści.

Dokonując oceny ww. postanowienia jako postanowienia abuzywnego, stwierdzić należy, iż obejmuje ono swoją hipotezą sytuacje „zaistnienia na terenie Parku Linowego zdarzeń związanych z nierespektowaniem Regulaminu przez konsumenta” oraz przewiduje sankcję w postaci nałożenia na konsumenta: „całkowitej odpowiedzialności za skutki tych zdarzeń”. Tym samym, zakwestionowane postanowienie, arbitralnie oraz z góry w całości przerzuca na konsumenta ryzyko, a zatem i odpowiedzialność za szkodę, do której może dojść w wyniku zdarzeń na terenie parku linowego. Jednocześnie oznacza to, że ryzyko i odpowiedzialność przedsiębiorców w tych wypadkach została w całości wyłączona.

Przechodząc do porównania ustawowych zasad odpowiedzialności za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania z tymi wprowadzonymi w zakwestionowanym postanowieniu, stwierdzić należy, iż co do zasady, zgodnie z art. 471 k.c. ciężar odpowiedzialności za szkodę (zarówno na osobie jak i na majątku), która miała miejsce w związku ze świadczeniem usług w parku linowym spoczywa na podmiocie, którego zawinione działania (zaniechania) pozostają w związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Jak z powyższego wynika, ustawodawca nie obciążył z góry żadnej ze stron umowy, a tym bardziej konsumenta tą odpowiedzialnością, wskazując, że każda ze stron stosunku zobowiązaniowego odpowiada za wykonanie swojego zobowiązania, przy czym każda z nich zobowiązana jest do zachowania należytej staranności. Jednak oczekiwania wobec Przedsiębiorców - jako profesjonalistów są wyższe niż wobec konsumenta. Oczekuje się bowiem, że Przedsiębiorcy, jako profesjonalisci w swojej branży, posiadają wiedzę, w jaki sposób wykonać swoje zobowiązanie wobec konsumentów z należyłą starannością, w tym również, w jaki sposób zapewnić konsumentom bezpieczne korzystanie z usług w Parku Linowym, której to wiedzy konsumenci nie posiadają.

Jak wynika z art. 473 § 2 k.c. każda ze stron stosunku zobowiązaniowego bezwzględnie poniesie odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną z winy umyślnej, która to odpowiedzialność nie podlega wyłączeniu. Oznacza to, że obowiązujące przepisy prawa nakładają odpowiedzialność za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania na każdą ze stron umowy, która - już tylko z winy nieumyślnej (poprzez niezachowanie należytej staranności) nie wykonała zobowiązania lub wykonała go nienależycie. W ramach analizowanego stosunku

prawnego, zobowiązanie Przedsiębiorców polega na świadczeniu z należytą starannością usług w parku linowym, w tym również zapewnienia bezpieczeństwa konsumentów, zaś w odniesieniu do konsumentów - na zapłacie ceny biletu. Jedynie w takim zakresie można rozpatrywać skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania po stronie konsumenta. Ustawa nie wprowadza bowiem żadnych innych ograniczeń dotyczących rozłożenia ciężaru odpowiedzialności za skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Tym samym zakwestionowane postanowienie w daleko idącym stopniu (aż do zwolnienia Przedsiębiorców z odpowiedzialności kontraktowej), niż obowiązujące przepisy prawa dotyczące odpowiedzialności stron umowy za niewykonanie lub nienależyte wykonanie zobowiązania ogranicza odpowiedzialność Przedsiębiorców, przerzucając ją na słabszą stronę umowy, tj. konsumentów, nawet w hipotetycznej sytuacji, gdy szkoda będzie wynikiem umyślnego działania Przedsiębiorców. Dla jej uruchomienia wystarczy tylko spełnienie warunku zamieszczonego w zakwestionowanym postanowieniu: „nie respektowania regulaminu przez konsumenta”.

Tymczasem wskazać należy, iż przyczyny zdarzeń skutkujących szkodą podczas korzystania z usług w parku linowym mogą być niezależne od siebie, ale mogą też nakładać się na siebie. Zatem mogą być skutkiem zarówno działań (zaniechań) Przedsiębiorców, jak i skutkiem nierespektowania regulaminu przez konsumentów, czego zakwestionowane postanowienie w ogóle nie uwzględnia. Różne są przy tym prawne konsekwencje działań (zaniechań) Przedsiębiorców dotyczących wykonania ich zobowiązania i działania (zaniechania) konsumentów przejawiające się w nierespektowaniu regulaminu. O ile Przedsiębiorcy ponoszą niczym nieograniczoną odpowiedzialność odszkodowawczą na zasadzie art. 471 k.c., to działania konsumentów będące konsekwencją nierespektowania regulaminu, mogą zostać potraktowane jedynie jako ewentualny brak współdziałania wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania przez Przedsiębiorców. Zgodnie z art. 362 k.c., jeżeli poszkodowany przyczynił się do powstania szkody lub zwiększenia szkody, obowiązek jej naprawienia ulega odpowiedniemu zmniejszeniu stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obydwu stron. Zatem brak współdziałania przy wykonywaniu umowy może narazić konsumenta na zarzut przyczynienia się do powstania szkody, co skutkować może proporcjonalnym zmniejszeniem odszkodowania stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron (art. 362 k.c.) a nawet w niektórych przypadkach uznać 100 % przyczynienie do szkody po stronie konsumenta. W konsekwencji, nierespektowanie regulaminu przez konsumenta:

- nie jest samoistną przesłanką jego odpowiedzialności za skutki zdarzeń w parku linowym wynikających z tytułu odpowiedzialności kontraktowej konsumenta;
- może (ale nie musi) zostać zakwalifikowane jako brak współdziałania konsumenta w wykonaniu zobowiązania.

Nie można bowiem z góry zakładać, że konsument (rodzic/opiekun osoby

niepełnoletniej) musi dokładnie wiedzieć w jaki sposób pokonywać przeszkody w parku linowym. Wręcz przeciwnie, konsument, pomimo znajomości Regulaminu i słuchania poleceń instruktora może nadal nie wiedzieć jakie zachowania w parku linowym są preferowane, a jakie mogą narazić go na niebezpieczeństwo. Zatem pokonywanie trasy przez konsumenta niezgodnie z treścią Regulaminu, a nawet wbrew poleceniom instruktora nie musi oznaczać, że w określonym stanie faktycznym konsument przyczynił się do powstania szkody.

W podsumowaniu stwierdzić zatem należy, że brak jest w stosunku zobowiązaniowym pomiędzy przedsiębiorcami a konsumentami jakichkolwiek podstaw do obciążenia tych ostatnich w każdej sytuacji związanej z „nieprzestrzeganiem regulaminu” ryzykiem skutków zdarzeń, będących konsekwencją zachowań konsumentów, a tym samym obciążenia ich odpowiedzialnością z tego tytułu. Zatem zakwestionowane postanowienie pogarsza sytuację konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa.

Natomiast dokonując porównania zasad odpowiedzialności deliktowej (zwanej też odpowiedzialnością z tytułu czynów niedozwolonych) uregulowanej w art. 415 k.c. oraz regulacji zamieszczonych w zakwestionowanym postanowieniu, to stwierdzić należy, że przepisy prawa wiążą tę odpowiedzialność z winą (zarówno umyślną, jak i nieumyślną) sprawcy czynu lub osoby odpowiadającej za działania sprawcy. Oznacza to, że odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu popełnienia czynu niedozwolonego na terenie parku liniowego mogą ponieść zarówno Przedsiębiorcy, jak i konsument, o ile w okolicznościach konkretnej sprawy nie mają miejsca podmiotowe lub przedmiotowe ograniczenia tej odpowiedzialności. Wszelkie dalej idące ograniczenia odpowiedzialności za szkodę, w tym takie, które zwalniają z niej Przedsiębiorców już tylko w sytuacji nie respektowania regulaminu przez konsumenta, pogarszają sytuację konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa, które statuują odpowiedzialność na zasadzie winy.

Stąd też, uzasadnione jest stanowisko Prezesa UOKiK, iż zakwestionowane postanowienie stosowane przez Przedsiębiorców, które w każdej sytuacji zaistnienia szkody spowodowanej zdarzeniem mającym jakikolwiek związek z nierespektowaniem wewnętrznych regulaminów Przedsiębiorców obciąża z góry tą odpowiedzialnością wyłącznie konsumentów, jest dla konsumentów mniej korzystne niż regulacje ustawowe.

Jednocześnie, w ocenie Prezesa UOKiK, przerwienie na konsumentów w takich przypadkach ciężaru odpowiedzialności nie jest uzasadnione ani specyfiką wzajemnych świadczeń, ani też nie jest kompensowane innymi postanowieniami umowy. Usługi rozrywki świadczone w Parku Linowym dla dzieci i młodzieży nie należą bowiem ani do sportów ekstremalnych ani też o wysokim stopniu ryzyka, co najwyżej stopień ryzyka można określić jako podwyższony. Sami Przedsiębiorcy zakwalifikowali je jako usługi wypoczynkowe. Brak jest zatem szczególnych okoliczności, które uzasadniałyby przerwienie na konsumentów skutków zdarzeń, które mogą mieć miejsce na terenie Parku Linowego, również w sytuacji nieprzestrzegania przez nich zasad regulaminu czy poleceń instruktorów.

Stąd też, skoro Przedsiębiorcy zdecydowali się uregulować we wzorcu umownym -

Regulaminie - kwestie rozkładu ryzyka a więc i odpowiedzialności za zdarzenia, do których może dojść w Parku Linowym, to postanowienia Regulaminu nie mogą zawierać regulacji, które pogarszają sytuację prawną konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa. W konsekwencji takie postanowienie, w ocenie Prezesa UOKiK, stanowi niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ §1 k.c., bowiem kształtuje prawa i obowiązki stron umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco narusza interesy konsumentów. Zakwestionowane postanowienie także poddaje się ocenie na gruncie art. 385³ pkt 2 k.c., który stanowi, iż niedozwolone jest postanowienie umowne, które wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania.

W przypadku powyżej cytowanej klauzuli, która dotyczy odpowiedzialności stron stosunku zobowiązaniowego z udziałem konsumenta, za dobry obyczaj należy uznać:

- szeroko rozumiany szacunek dla drugiego człowieka;
- niewykorzystywanie uprzywilejowanej pozycji profesjonalisty przy zawieraniu umowy i jej realizacji
- rzetelne traktowanie konsumenta jako równorzędnego partnera umowy.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy naruszenie dobrych obyczajów polega na nieusprawiedliwionym pokrzywdzeniu interesów konsumenta i działaniu wbrew dobrej wierze i uczciwości kupieckiej Przedsiębiorców, którzy próbują chronić wyłącznie własne interesy kosztem kontrahenta - konsumenta, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu wyrównania z tego tytułu. Konsument jako słabsza stron umowy, ma prawo sądzić, że regulacje stworzone przez Przedsiębiorców - profesjonalistów są zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i nie krzywdzą konsumentów. Zatem przyjmuje je jako wiążące obydwie strony umowy, ze wszystkimi wynikającymi z tego konsekwencjami prawnymi. Zachowanie i wybory konsumenta są tym samym zdeterminowane treścią postanowienia, które przekazuje mylną informację o prawach i obowiązkach stron umowy. Przerzucenie na konsumenta - korzystającego z usług w parku linowym, wszelkiego ryzyka wynikającego z zawarcia umowy z Przedsiębiorcami, jak i obowiązku ustalenia obowiązujących zasad odpowiedzialności jest nie do pogodzenia z obowiązkiem zapewnienia konsumentowi, jako słabszej stronie kontraktu, minimum ochrony a ponadto prawa do rzetelnej i prawdziwej informacji.

Z kolei rażące naruszenie interesów konsumentów przejawia się w naruszeniu zasady równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, poprzez jednostronne przerzucenie na konsumenta wszelkiej odpowiedzialności z tytułu zdarzeń skutkujących szkodą, do których może dojść w parku linowym. Jednostronność relacji ukształtowanych przez Przedsiębiorców - wyłącznie na ich korzyść, z pominięciem wszelkich sytuacji, które wyłączają odpowiedzialność rodzica oznacza istotne odchylenie przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Brak jest przy tym w przedmiotowym stosunku zobowiązaniowym okoliczności, które uzasadniałyby taką dysproporcję. Dodatkowo zapis

Regulaminu wprowadza równie nieusprawiedliwioną dysproporcję wiedzy, co do praw i obowiązków stron umowy powstałą wskutek działań Przedsiębiorców na niekorzyść konsumenta. W konsekwencji, kwestionowane postanowienie, wobec istotnej i nieuzasadnionej dysproporcji praw, uznać należy za rażąco naruszające interesy konsumentów w określonym stosunku obligacyjnym. Tym samym, w okolicznościach sprawy, Przedsiębiorcy naruszają równowagę stron stosunku zobowiązaniowego z pokrzywdzeniem ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumenta.

Reasumując, wykazano, iż przedmiotowa klauzula wypełnia przesłanki abuzywności z art. 385³ pkt 2 k.c., a także wypełnia ogólne przesłanki uznania postanowienia za niedozwolone z art. 385¹ § 1 k.c. - narusza dobre obyczaje oraz rażąco narusza interesy konsumentów, co wskazuje na stosowanie przez Przedsiębiorców praktyki z art. 23a ustawy okik.

Ad. I.2. sentencji decyzji

W celu wykazania naruszenia, o którym mowa w Ad. pkt I.2. sentencji decyzji, należy dokonać porównania przedstawionych wyżej ustawowych zasad odpowiedzialności z treścią postanowienia o treści:

Pyrland Park Linowy oraz jego pracownicy nie odpowiadają za ewentualne poplamienia wynikające z naturalnego oddziaływania środowiska, w którym zainstalowany jest Park Linowy na przykład plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży w sytuacji korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego w sposób niezgodny z regulaminem lub poleceniami instruktorów” (pkt 10 „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego”).

Dokonując oceny ww. postanowienia, jako postanowienia abuzywnego, stwierdzić należy, iż obejmuje ono swoją hipotezą sytuacje zaistnienia na terenie Parku Linowego zdarzeń związanych z: „korzystaniem z Parku Linowego przez konsumentów w sposób, „niezgodny z regulaminem lub poleceniami instruktorów” wskutek czego dojdzie do szkody po stronie konsumenta w postaci „poplamienia wynikającego z naturalnego oddziaływania środowiska, w którym zainstalowany jest Park Linowy na przykład plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży”, a zatem szkody majątkowej. W takich przypadkach Przedsiębiorcy jednostronnie zwolnili się z odpowiedzialności za skutki zdarzeń wpisanych w hipotezę ww. postanowienia, tym samym w całości przerzucając tę odpowiedzialność na konsumenta.

Dokonując porównania zakwestionowanego postanowienia z treścią obowiązujących przepisów prawa wskazać należy, iż podobnie, jak w przypadku poprzedniego postanowienia, zastosowanie mają tu przepisy dotyczące odpowiedzialności kontraktowej przy wykonywaniu zobowiązań wzajemnych, jak i dotyczące odpowiedzialności deliktowej.

Na wstępie stwierdzić należy, iż zgodnie z art. 471 k.c. ciężar odpowiedzialności za szkodę (zarówno na osobie, jak i na majątku), która miała miejsce w związku ze

świadczeniem usług w parku linowym spoczywa na podmiocie, którego zawinione działania (zaniechania) pozostają w związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Jak z powyższego wynika ustawodawca nie obciążył z góry konsumenta tą odpowiedzialnością, wskazując, że każda ze stron stosunku zobowiązaniowego odpowiada za wykonanie swojego zobowiązania w ramach nawiązanego stosunku prawnego, przy czym przy wykonaniu zobowiązania każda z nich zobowiązana jest do zachowania należytej staranności. Oznacza to, że odpowiedzialność za skutki zdarzeń powodujących szkodę ponosi każda ze stron umowy, która - już tylko z winy nieumyślnej - poprzez niezachowanie należytej staranności nie wykonała zobowiązania lub wykonała go nienależycie. W ww. kontekście obowiązkiem Przedsiębiorców jest zapewnienie bezpiecznych warunków świadczenia usług w Parku Linowym. Obowiązek zapewnienia bezpieczeństwa dotyczy również stworzenie warunków, by podczas świadczenia usług nie dochodziło do poplamienia odzieży od żywicy z drzew lub podarcia odzieży. Jedynie zachowanie w tym względzie należytej staranności przez Przedsiębiorców - z uwzględnieniem profesjonalnego charakteru świadczonych usług - zwalnia ich z odpowiedzialności za szkodę tego rodzaju.

Natomiast ocena odpowiedzialności konsumenta uwzględniać musi okoliczność, iż treść jego zobowiązania w przedmiotowym stosunku umownym, polega na zapłacie ceny biletu. Jedynie to działanie (zaniechanie) może być podstawą odpowiedzialności kontraktowej konsumenta. Ustawa nie wprowadza bowiem żadnych innych warunków dotyczących rozłożenia ciężaru ryzyka a zatem i odpowiedzialności za skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Skutki zachowań konsumenta w parku linowym będące konsekwencją nierespektowania regulaminu i niewykonywania poleceń instruktora mogą zostać potraktowane jako brak współdziałania wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania przez Przedsiębiorców, bowiem nie ulega wątpliwości, że konsument powinien respektować regulamin i wykonywać polecenia instruktora. Zgodnie bowiem z art. 354 § 1 i 2 k.c., wierzyciel ma obowiązek współdziałania przy wykonaniu zobowiązania zgodnie z treścią zobowiązania i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadami współzycia społecznego, a nadto w sposób odpowiadający ustalonym zwyczajom. O ile w przypadku zaistnienia szkody (**plamy od żywicy z drzew lub podarcia odzieży**) działaniami Przedsiębiorców będzie można zarzucić brak należytej staranności w wykonaniu zobowiązania, to brak współdziałania konsumenta przy wykonywaniu umowy może narazić konsumenta na zarzut przyczynienia się do powstania szkody, co skutkować może proporcjonalnym zmniejszeniem odszkodowania, stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron (art. 362 k.c.) a nawet w niektórych przypadkach uznać 100 % przyczynienie do szkody po stronie konsumenta. W nawiązaniu do powyższego, nierespektowanie regulaminu i niewykonywanie poleceń instruktora przez konsumenta :

- nie jest przesłanką odpowiedzialności konsumenta za skutki zdarzeń w parku linowym wynikających z tytułu odpowiedzialności kontraktowej konsumenta;
- może (ale nie musi) zostać zakwalifikowane, jako brak współdziałania w wykonaniu

zobowiązania.

Nie można bowiem z góry zakładać, że konsument (rodzic/opiekun osoby niepełnoletniej) musi dokładnie wiedzieć, w jaki sposób pokonywać przeszkody w parku linowym. Wręcz przeciwnie, konsument, pomimo znajomości Regulaminu i słuchania poleceń instruktora może nadal nie wiedzieć jakie zachowania w parku linowym są preferowane, a jakie mogą narazić go na niebezpieczeństwo. Zatem pokonywanie trasy przez konsumenta niezgodnie z treścią Regulaminu, a nawet wbrew poleceniom instruktora nie musi oznaczać, że w określonym stanie faktycznym konsument nie dochował należytej staranności i przyczynił się do powstania szkody.

Natomiast dokonując porównania zasad odpowiedzialności deliktowej (zwanej też odpowiedzialnością z tytułu czynów niedozwolonych) uregulowanej w art. 415 k.c. oraz regulacji zamieszczonych w zakwestionowanym postanowieniu, to stwierdzić należy, że przepisy prawa wiążą tę odpowiedzialność z winą (zarówno umyślną, jak i nieumyślną) sprawcy czynu lub osoby odpowiadającej za działania sprawcy. Oznacza to, że odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu popełnienia czynu niedozwolonego na terenie parku linowego mogą ponieść zarówno Przedsiębiorcy jak i konsument, o ile w okolicznościach konkretnej sprawy nie mają miejsca podmiotowe lub przedmiotowe ograniczenia tej odpowiedzialności. Wszelkie dalej idące ograniczenia odpowiedzialności za szkodę, w tym takie, które zwalniają z niej Przedsiębiorców już tylko w sytuacji nieszanowania regulaminu przez konsumenta, pogarszają sytuację konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa, które statuują odpowiedzialność na zasadzie winy.

W podsumowaniu stwierdzić należy, iż w ocenie Prezesa UOKiK, działania Przedsiębiorców, polegające na wprowadzeniu do treści Regulaminu postanowienia, które modyfikuje w taki sposób rozkład ryzyka i związaną z tym odpowiedzialność stron stosunku umownego, że obciąża ryzykiem skutków zdarzeń, do których może dojść w Parku Linowym oraz odpowiedzialnością z tym związaną - w związku z zaistnieniem szkody - tylko konsumenta, w świetle ww. przepisów oraz okoliczności sprawy pogarsza sytuację konsumenta, nie zapewniając mu minimum ochrony, jaką przewidują obowiązujące przepisy prawa.

Jednocześnie, w ocenie Prezesa UOKiK, przerzucenie na konsumentów w takich przypadkach ciężaru odpowiedzialności nie jest uzasadnione ani specyfiką wzajemnych świadczeń, ani też nie jest kompensowane innymi postanowieniami umowy. Usługi rozrywki świadczone w Parku Linowym dla dzieci i młodzieży nie należą bowiem ani do sportów ekstremalnych ani też o wysokim stopniu ryzyka, co najwyżej stopień ryzyka można określić jako podwyższony. Sami Przedsiębiorcy zakwalifikowali je jako usługi wypoczynkowe. Brak jest zatem szczególnych okoliczności, które uzasadniałyby przerzucenie na konsumentów skutków zdarzeń, które mogą mieć miejsce na terenie Parku Linowego, również w sytuacji nie przestrzegania przez nich postanowień Regulaminu i niewykonywania poleceń instruktorów.

Stąd też, skoro Przedsiębiorcy zdecydowali się uregulować we wzorcu umownym -

Regulaminie kwestie odpowiedzialności za zdarzenia, do których może dojść w Parku Linowym, w tym prawne konsekwencje nieprzestrzegania przez konsumentów postanowień regulaminu, to postanowienie wzorca nie może zawierać regulacji, które pogarszają sytuację prawną konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa. Postanowienie takie, w ocenie Prezesa UOKiK stanowi niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ § 1 k.c, ponieważ kształtuje prawa i obowiązki stron umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszając interesy konsumenta. Zakwestionowane postanowienie także poddaje się ocenie na gruncie art. 385³ pkt 2 k.c., który stanowi, iż niedozwolone jest postanowienie umowne, które wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy naruszenie dobrych obyczajów polega na nieusprawiedliwionym pokrzywdzeniu interesów konsumenta i działaniu wbrew dobrej wierze i uczciwości kupieckiej Przedsiębiorców, którzy próbują chronić wyłącznie własne interesy kosztem kontrahenta - konsumenta, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu wyrównania z tego tytułu. Konsument jako słabsza stron umowy, ma prawo sądzić, że regulacje stworzone przez Przedsiębiorców - profesjonalistów są zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa i nie krzywdzą konsumentów. Zatem przyjmuje je jako wiążące strony umowy, ze wszystkimi wynikającymi z niego konsekwencjami prawnymi. Jego zachowanie i wybory są zatem zdeterminowane treścią postanowienia, które przekazuje konsumentowi mylną informację o prawach i obowiązkach stron umowy. Przerzucenie na konsumenta - korzystającego z usług w Parku Linowym, wszelkiego ryzyka wynikającego z zawarcia umowy z Przedsiębiorcami jest nie do pogodzenia z obowiązkiem zapewnienia konsumentowi, jako słabszej stronie kontraktu, minimum ochrony, a ponadto prawa do rzetelnej i prawdziwej informacji.

Z kolei rażące naruszenie interesów konsumentów przejawia się w naruszeniu zasady równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, poprzez jednostronne przerzucenie na konsumenta wszelkiej odpowiedzialności z tytułu zdarzeń skutkujących szkodą, do których może dojść w Parku Linowym. Jednostronność relacji ukształtowanych przez Przedsiębiorców - wyłącznie na jego korzyść, z pominięciem wszelkich sytuacji, które wyłączałyby odpowiedzialność rodzica oznacza istotne odchylenie przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Brak jest przy tym w przedmiotowym stosunku zobowiązaniowym okoliczności, które uzasadniałyby taką dysproporcję. Dodatkowo zapis Regulaminu wprowadza równie nieusprawiedliwioną dysproporcję wiedzy, co do praw i obowiązków stron umowy powstałą wskutek działań przedsiębiorcy na niekorzyść konsumenta. W konsekwencji kwestionowane postanowienie wobec istotnej i nieuzasadnionej dysproporcji praw rażąco narusza interesy konsumentów w określonym stosunku obligacyjnym. Tym samym, w okolicznościach sprawy, Przedsiębiorcy naruszają równowagę kontraktową stron umowy z pokrzywdzeniem ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumenta.

Reasumując, przedmiotowa klauzula wypełnia przesłanki abuzywności z art. 385³ pkt 2

k.c., a także wypełnia ogólne przesłanki uznania postanowienia za niedozwolone z art. 385¹ § 1 k.c. - co stanowi o naruszeniu dobrego obyczaju i o rażącym naruszeniu interesów konsumenta, a zatem stosowanie praktyki z art. 23 a ustawy okik.

Ad. I.3. sentencji decyzji

W celu wykazania naruszenia, o którym mowa w Ad. I.3. sentencji decyzji, należy dokonać porównania przedstawionych na wstępie ustawowych zasad odpowiedzialności z treścią postanowienia o treści:

„(...) Każdy Klient zobowiązany jest podpisać odpowiednie oświadczenie. (...). Wypełnienie oświadczenia jest równoznaczne z potwierdzeniem korzystania z atrakcji na własną odpowiedzialność lub odpowiedzialność rodziców/opiekunów w sytuacji nieprzestrzegania poleceń instruktora, postanowień regulaminu oraz ryzykownych zachowań stwarzających niebezpieczeństwo dla nich samych bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego” (pkt 24 Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego)”.

Zakwestionowane postanowienie obejmuje swoją hipotezą zdarzenia mające miejsce na terenie Parku Linowego związane z:

- a) nieprzestrzeganiem poleceń instruktora,
- b) nieprzestrzeganiem postanowień regulaminu
- c) ryzykownymi zachowaniami stwarzającymi niebezpieczeństwo dla konsumentów bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego.

Z treści postanowienia wynika, że możliwość skorzystania z usług Parku Linowego uzależniona została od podpisania przez konsumenta oświadczenia, którym to oświadczeniem konsument modyfikuje treść nawiązanego stosunku zobowiązaniowego w taki sposób, że przenosi na siebie całkowitą odpowiedzialnością za skutki zdarzeń, które mogą mieć miejsce w Parku Linowym, tym samym zwalniając z tej odpowiedzialności Przedsiębiorców.

Podobnie jak w przypadku obydwu poprzednio omówionych postanowień, porównanie treści ww. postanowienia zostanie dokonane w stosunku do zasad odpowiedzialności kontraktowej przy wykonywaniu zobowiązań wzajemnych jak i odpowiedzialności deliktowej.

W ocenie Prezesa UOKiK, działania Przedsiębiorców, polegające na wprowadzeniu do treści Regulaminu postanowienia, które modyfikuje w taki sposób rozkład ryzyka związanego ze skutkami zdarzeń, do których może dojść w Parku Linowym i związaną z tym odpowiedzialność stron stosunku umownego, że obciąża tylko konsumenta ryzykiem i odpowiedzialnością, niezależnie od sposobu wykonania zobowiązania przez Przedsiębiorców, w świetle ww. przepisów oraz okoliczności sprawy pogarsza sytuację konsumenta, nie zapewniając mu minimum ochrony, jaką przewidują obowiązujące przepisy prawa.

Na wstępie stwierdzić należy, iż zgodnie z art. 471 k.c. ciężar odpowiedzialności za szkodę (zarówno na osobie jak i na majątku), która miała miejsce w związku ze świadczeniem

usług w parku linowym spoczywa na podmiocie, którego zawinione działania (zaniechania) pozostają w związku przyczynowym ze zdarzeniem powodującym szkodę. Jak z powyższego wynika ustawodawca nie obciążył z góry konsumenta tą odpowiedzialnością, wskazując, że każda ze stron stosunku zobowiązaniowego odpowiada za wykonanie swojego zobowiązania w ramach nawiązanego stosunku prawnego, przy czym, przy wykonaniu zobowiązania każda z nich zobowiązana jest do zachowania należytej staranności. Oznacza to, że odpowiedzialność za skutki zdarzeń powodujących szkodę ponosi każda ze stron umowy, która - już tylko z winy nieumyślnej - poprzez niezachowanie należytej staranności nie wykonała zobowiązania lub wykonała go nienależycie. W ww. kontekście obowiązkiem Przedsiębiorców jest zapewnienie bezpiecznych warunków świadczenia usług w Parku Linowym. Obowiązek zapewnienia bezpiecznych warunków korzystania z usług Parku Linowego oceniany będzie każdorazowo pod kątem zachowania należytej staranności przez Przedsiębiorców - z uwzględnieniem profesjonalnego charakteru świadczonych usług.

Natomiast ocena odpowiedzialności konsumenta uwzględniać musi okoliczność, iż treść jego zobowiązania w przedmiotowym stosunku umownym, polega na zapłacie określonej ceny biletu. Jedynie to działanie (zaniechanie) może być podstawą odpowiedzialności kontraktowej konsumenta. Ustawa nie wprowadza bowiem żadnych innych warunków dotyczących rozłożenia ciężaru ryzyka, a zatem i odpowiedzialności za skutki niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania.

Skutki zachowań konsumenta w Parku Linowym będące konsekwencją nierespektowania regulaminu i niewykonywanie poleceń instruktora mogą zostać potraktowane jako brak współdziałania wierzyciela przy wykonywaniu zobowiązania przez Przedsiębiorców, bowiem nie ulega wątpliwości, że konsument powinien respektować regulamin i wykonywać polecenia instruktora. Zgodnie z art. 354 § 1 i 2 k.c., wierzyciel ma obowiązek współdziałania przy wykonaniu zobowiązania zgodnie z treścią zobowiązania i w sposób odpowiadający jego celowi społeczno - gospodarczemu oraz zasadami współżycia społecznego, a nadto w sposób odpowiadający ustalonym zwyczajom. O ile w przypadku zaistnienia szkody działaniami Przedsiębiorców będzie można zarzucić brak należytej staranności w wykonaniu zobowiązania, to brak współdziałania konsumenta przy wykonywaniu umowy może narazić konsumenta na zarzut przyczynienia się do powstania szkody, co skutkować może proporcjonalnym zmniejszeniem odszkodowania, stosownie do okoliczności, a zwłaszcza do stopnia winy obu stron (art. 362 k.c.) a nawet w niektórych przypadkach uznać 100 % przyczynienie do szkody po stronie konsumenta. W nawiązaniu do powyższego, nierespektowanie regulaminu i niewykonywanie poleceń instruktora przez konsumenta, *a nawet ryzykowne zachowania konsumentów stwarzające niebezpieczeństwo dla nich samych bądź innych klientów Pyrland Parku Linowego:*

- nie są przestankami odpowiedzialności konsumenta za skutki zdarzeń w parku linowym wynikających z tytułu odpowiedzialności kontraktowej konsumenta;
- może (ale nie musi) zostać zakwalifikowane jako brak współdziałania w wykonaniu

zobowiązania.

Nie można bowiem z góry zakładać, że konsument (rodzic/opiekun osoby niepełnoletniej) musi dokładnie wiedzieć, w jaki sposób pokonywać przeszkody w parku linowym. Wręcz przeciwnie, konsument, pomimo znajomości Regulaminu i słuchania poleceń instruktora może nadal nie wiedzieć jakie zachowania w parku linowym są preferowane, a jakie mogą narazić go na niebezpieczeństwo. Zatem pokonywanie trasy przez konsumenta niezgodnie z treścią Regulaminu, a nawet wbrew poleceniom instruktora nie musi oznaczać, że w określonym stanie faktycznym konsument nie dochował należytej staranności i przyczynił się do powstania szkody.

Natomiast dokonując porównania zasad odpowiedzialności deliktowej (zwanej też odpowiedzialnością z tytułu czynów niedozwolonych) uregulowanej w art. 415 k.c. oraz regulacji zamieszczonych w zakwestionowanym postanowieniu, to stwierdzić należy, że przepisy prawa wiążą tę odpowiedzialność z winą (zarówno umyślną, jak i nieumyślną) sprawcy czynu lub osoby odpowiadającej za działania sprawcy. Oznacza to, że odpowiedzialność odszkodowawczą z tytułu popełnienia czynu niedozwolonego na terenie parku liniowego mogą ponieść zarówno Przedsiębiorcy, jak i konsument, o ile w okolicznościach konkretnej sprawy nie mają miejsca podmiotowe lub przedmiotowe ograniczenia tej odpowiedzialności. Wszelkie dalej idące ograniczenia odpowiedzialności za szkodę, w tym takie, które zwalniają z niej Przedsiębiorców już tylko w sytuacji nie respektowania regulaminu przez konsumenta, pogarszają sytuację konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa, które statuują odpowiedzialność na zasadzie winy.

W podsumowaniu stwierdzić należy, iż w ocenie Prezesa UOKiK, działania Przedsiębiorców, polegające na wprowadzeniu do treści Regulaminu postanowienia, które modyfikuje w taki sposób rozkład ryzyka i związaną z tym odpowiedzialność stron stosunku umownego, że obciąża ryzykiem skutków zdarzeń, do których może dojść w Parku Linowym oraz odpowiedzialnością z tym związaną - w związku z zaistnieniem szkody - tylko konsumenta, w świetle ww. przepisów oraz okoliczności sprawy pogarsza sytuację konsumenta, nie zapewniając mu minimum ochrony, jaką przewidują obowiązujące przepisy prawa.

Jednocześnie, w ocenie Prezesa UOKiK, przerzucenie na konsumentów w takich przypadkach ciężaru odpowiedzialności nie jest uzasadnione ani specyfiką wzajemnych świadczeń, ani też nie jest kompensowane innymi postanowieniami umowy. Usługi rozrywki świadczone w Parku Linowym dla dzieci i młodzieży nie należą bowiem ani do sportów ekstremalnych ani też o wysokim stopniu ryzyka, co najwyżej stopień ryzyka można określić jako podwyższony. Sami Przedsiębiorcy zakwalifikowali je jako usługi wypoczynkowe. Brak jest zatem szczególnych okoliczności, które uzasadniałyby przerzucenie na konsumentów skutków zdarzeń, które mogą mieć miejsce na terenie Parku Linowego, również w sytuacji nie przestrzegania przez nich postanowień regulaminu i nie respektowania poleceń instruktorów.

Stąd też, skoro Przedsiębiorcy zdecydowali się uregulować we wzorcu umownym -

Regulaminie - kwestie odpowiedzialności za zdarzenia, do których może dojść w Parku Linowym, w tym prawne konsekwencje nieprzezwiezania przez konsumentów postanowień regulaminu, to postanowienie wzorca nie może zawierać regulacji, które pogarszają sytuację prawną konsumenta w stosunku do obowiązujących przepisów prawa. Postanowienie takie, w ocenie Prezesa UOKiK może stanowić niedozwolone postanowienie umowne, o którym mowa w art. 385¹ § 1 k.c., ponieważ może kształtować prawa i obowiązki stron umowy w sposób sprzeczny z dobrymi obyczajami i rażąco naruszając interesy konsumenta. Zakwestionowane postanowienie także poddaje się ocenie na gruncie art. 385³ pkt 2 k.c., który stanowi, iż niedozwolone jest postanowienie umowne, które wyłącza lub istotnie ogranicza odpowiedzialność względem konsumenta za niewykonanie bądź nienależyte wykonanie zobowiązania.

W okolicznościach przedmiotowej sprawy naruszenie dobrych obyczajów polega na nieusprawiedliwionym pokrzywdzeniu interesów konsumenta i działaniu wbrew dobrej wierze i uczciwości kupieckiej Przedsiębiorców, którzy próbują chronić wyłącznie własne interesy kosztem kontrahenta - konsumenta, bez dostatecznego brania pod uwagę jego interesów i bez przyznania mu wyrównania z tego tytułu. Konsument jako słabsza stron umowy, ma prawo sądzić, że regulacje stworzone przez Przedsiębiorców - profesjonalistów są zgodne z obowiązującymi przepisami prawa i nie krzywdzą konsumentów. Zatem przyjmuje je, jako wiążące strony umowy, ze wszystkimi wynikającymi z niego konsekwencjami prawnymi. Jego zachowanie i wybory są zatem zdeterminowane treścią postanowienia, które przekazuje konsumentowi mylną informację o prawach i obowiązkach stron umowy. Przerzucenie na konsumenta - korzystającego z usług w Parku Linowym, wszelkiego ryzyka wynikającego z zawarcia umowy z Przedsiębiorcami jest nie do pogodzenia z obowiązkiem zapewnienia konsumentowi, jako słabszej stronie kontraktu, minimum ochrony a ponadto prawa do rzetelnej i prawdziwej informacji.

Z kolei rażące naruszenie interesów konsumentów przejawia się w naruszeniu zasady równowagi stron stosunku zobowiązaniowego, poprzez jednostronne przerzucenie na konsumenta wszelkiej odpowiedzialności z tytułu zdarzeń skutkujących szkodą, do których może dojść w Parku Linowym. Jednostronność relacji ukształtowanych przez Przedsiębiorców - wyłącznie na jego korzyść, z pominięciem wszelkich sytuacji, które wyłączałyby odpowiedzialność rodzica oznacza istotne odchylenie przyjętego uregulowania od zasady uczciwego wyważenia praw i obowiązków. Brak jest przy tym w przedmiotowym stosunku zobowiązaniowym okoliczności, które uzasadniałyby taką dysproporcję. Dodatkowo zapis Regulaminu wprowadza równie nieusprawiedliwioną dysproporcję wiedzy, co do praw i obowiązków stron umowy powstałą wskutek działań przedsiębiorcy na niekorzyść konsumenta. W konsekwencji kwestionowane postanowienie wobec istotnej i nieuzasadnionej dysproporcji praw rażąco narusza interesy konsumentów w określonym stosunku obligacyjnym. Tym samym, w okolicznościach sprawy, Przedsiębiorcy naruszają równowagę kontraktową stron umowy z pokrzywdzeniem ekonomicznych i pozaekonomicznych interesów konsumenta.

Reasumując, przedmiotowa klauzula wypełnia przesłanki abuzywności z art. 385³ pkt 2

k.c., a także wypełnia ogólne przesłanki uznania postanowienia za niedozwolone z art. 385¹ § 1 kc. - co stanowi o naruszeniu dobrego obyczaju i o rażącym naruszeniu interesów konsumenta, a zatem stosowanie praktyki z art. 23a ustawy okik.

Ad. II. sentencji decyzji

Przyjęcie zobowiązania Przedsiębiorców

Decyzję o uznaniu postanowienia wzorca umowy za niedozwoloną i zakazującą jego wykorzystywania, Prezes Urzędu wydaje również w sytuacji, gdy przedsiębiorca przed wydaniem decyzji zobowiąże się do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia zakazu, o którym mowa w art. 23a ustawy okik lub usunięcia skutków tego naruszenia (art. 23c ust. 1 ustawy okik). W decyzji takiej Prezes UOKiK, obok zakazu wykorzystywania niedozwolonych postanowień w obrocie z konsumentami, może zobowiązać przedsiębiorcę do wykonania złożonych zobowiązań - art. 23c ust. 1 ustawy okik. W decyzji takiej, Prezes Urzędu może określić również termin wykonania takich zobowiązań (art. 23c ust. 2 ustawy okik).

Analiza przepisu art. 23c ust. 1 ustawy okik, pozwala jednoznacznie stwierdzić, że Prezes UOKiK może wydać powyższą decyzję w sytuacji łącznego spełnienia przesłanek:

- wykazanie stosowania praktyki z art. 23a ustawy okik;
- zobowiązania się przedsiębiorcy do podjęcia lub zaniechania określonych działań zmierzających do zakończenia naruszenia lub usunięcia jego skutków;
- uznania przez Prezesa UOKiK za celowe nałożenia obowiązku wykonania przedłożonego przez przedsiębiorcę zobowiązania.

Istota decyzji zobowiązującej polega na zawarciu quasi-porozumienia pomiędzy Prezesem UOKiK a przedsiębiorcą. W doktrynie podkreśla się, że decyzja zobowiązująca stanowi jeden z najbardziej skutecznych mechanizmów będących w dyspozycji Prezesa UOKiK, których celem jest doprowadzenie działań przedsiębiorców do stanu zgodności z prawem ochrony konkurencji i konsumentów. Przyczyną wysokiej skuteczności procedury zobowiązującej jest przede wszystkim proporcjonalne rozłożenie obciążeń i korzyści po obu stronach tej relacji administracyjnoprawnej. Każda ze stron, tj. Prezes UOKiK i przedsiębiorca, wnosi swoisty „wkład” w doprowadzenie do stanu zgodności z prawem, poświęcając z reguły pewne wartości, a w zamian zyskując inne, przy czym ostatecznie zyskuje konsument, którego interes podlega szczególnej ochronie.

Po przedstawieniu zarzutów w Postanowieniu, Przedsiębiorcy w pierwszym złożonym piśmie złożyli wniosek o wydanie decyzji zobowiązującej w trybie art. 23c ustawy okik, w zakresie praktyk wskazanych w pkt I. sentencji niniejszej decyzji, celem ich wyeliminowania i usunięcia skutków ich stosowania. Przedmiotowe zobowiązanie było następnie kilkakrotnie modyfikowane, aby ostatecznie przybrać kształt wskazany poniżej.

W pierwszej kolejności, Przedsiębiorcy zobowiązali się do usunięcia

zakwestionowanych postanowień z „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego” w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji, w tym również z wersji tego Regulaminu zamieszczonego na ich stronie internetowej.

Następnie zobowiązanie Przedsiębiorców zmierza do usunięcia skutków naruszenia, poprzez poinformowanie konsumentów, będących stroną umowy zawartej na podstawie wzorca, w którym zamieszczone zostały zakwestionowane postanowienia o uznaniu ich za niedozwolone oraz zamieszczenie oświadczenia o możliwości złożenia reklamacji przez konsumentów, dotyczących ich roszczeń wobec Przedsiębiorców, w związku z zamieszczeniem w Regulaminie niedozwolonych postanowień umowy. Oświadczenie zawierać będzie również informację, iż nieskorzystanie przez konsumentów z możliwości złożenia reklamacji nie zamyka im drogi sądowej do dochodzenia ich roszczeń.

Należy uznać, że nałożone na Przedsiębiorców zobowiązanie obejmuje działania zmierzające do usunięcia skutków naruszeń art. 23a ustawy okik, opisanych w pkt I. sentencji decyzji. Zdaniem Prezesa UOKiK, rozstrzygnięcie niniejszej sprawy w oparciu o art. 23c ust. 1 ustawy okik, zapewni szybką i skuteczną eliminację praktyk opisanych w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji oraz przyczyni się do usunięcia powstałych skutków (również w aspekcie praktyk z pkt I.), co odbędzie się z korzyścią dla konsumentów. Z uwagi na powyższe, zasadnym jest skorzystanie z instrumentu prawnego przewidzianego w art. 23c ust. 1 ustawy okik.

Jak wynika z treści art. 23c ust. 1, Prezes Urzędu przyjmując zobowiązanie przedsiębiorcy może określić również środki usunięcia trwających skutków naruszenia. Środki te muszą być "adekwatne do rodzaju uchybień, stopnia winy przedsiębiorcy i czasokresu wadliwego działania" (wyr. SA w Warszawie z 19.12.2007 r., sygn. akt VI ACA 1074/07, Legalis). W związku z tym, iż do dnia wydania niniejszej decyzji Przedsiębiorcy nie zaniechali stosowania zakwestionowanych postanowień Regulaminu, Prezes UOKiK zamieścił w pkt II.a. sentencji decyzji, jako skonkretyzowane nakazu zaniechania stosowania praktyk, obowiązek usunięcia ww. postanowień z „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego” w terminie 14 dni od uprawomocnienia się decyzji, w tym również z wersji tego Regulaminu zamieszczonego na ich stronie internetowej.

Ze skutkami naruszenia mamy do czynienia wówczas, gdy przedsiębiorca kontynuuje swoje działania wymierzone w interesy konsumentów i nie podejmuje żadnych środków w celu zapobieżenia skutkom swoich naruszeń. Ocena adekwatności działań zmierzających do usunięcia skutków niedozwolonego zachowania musi być jednak dokonana z uwzględnieniem możliwie najszerszego kontekstu postępowania przedsiębiorcy, któremu zarzucana jest praktyka o trwających skutkach (wyr. SOKiK z 9.2.2004 r., XVII AMA 110/04, Dz.Urz. UOKiK z 2006 r. Nr 2, poz. 30).

W okolicznościach przedmiotowej sprawy, Przedsiębiorcy świadczą na rzecz konsumentów usługi w Parku Linowym, przy czym ustna umowa pomiędzy stronami zawarta zostaje w momencie zakupu biletu wstępu. Oznacza to, że nie da się określić personaliów

konsumentów, którzy do dnia uprawomocnienia niniejszej decyzji korzystali z usług Parku Linowego. Jednocześnie analizując potencjalne skutki przedmiotowego naruszenia, nie można wykluczyć, również biorąc pod uwagę treść oświadczenia Przedsiębiorców, że podczas całego okresu prowadzenia Parku Linowego Pyrland żaden konsument nie zgłaszał do nich swoich roszczeń związanych z korzystaniem z atrakcji Parku Linowego, będąc w błędnym przekonaniu, iż takie roszczenia mu nie przysługują. Zatem zasadnie założyć można, iż może istnieć grupa konsumentów nadal poszkodowanych działaniami Przedsiębiorców, którzy nie zgłosili dotąd swoich roszczeń. Jak wskazano to już wyżej, ta grupa konsumentów, nie jest określona personalnie. Stąd też zastosowane w pkt II. sentencji decyzji środki usunięcia skutków naruszenia nie mogą być adresowane do konkretnych konsumentów. Prezes Urzędu uznał, iż właściwym i adekwatnym środkiem usunięcia skutków naruszenia będzie zamieszczenie przez Przedsiębiorców informacji o treści wydanej decyzji, z przytoczeniem niedozwolonych postanowień. Informacja ta zostanie udostępniona konsumentom w tych samych miejscach, gdzie dostępny jest Regulamin jw., a zatem na terenie Parku Linowego oraz na stronie <https://pyrlandpark.pl/>. Informacja ta będzie ogólnodostępna dla wszystkich osób, które odwiedzą Park Linowy Pyrland lub wejdą na jego stronę internetową w okresie 6 miesięcy od daty uprawomocnienia się decyzji. Informacja o treści wydanej decyzji, ma spełnić funkcję wychowawczą, prewencyjną nie tylko dla konsumentów, ale również innych przedsiębiorców, którzy prowadzą tożsamą działalność gospodarczą. Ponadto Przedsiębiorcy zamieszczą również oświadczenie o treści wskazanej w pkt II.b. sentencji decyzji, co ma spełnić funkcję kompensacyjną. Celem oświadczenia jest bowiem przekazanie konsumentom, których interesy mogły zostać naruszone wskutek stosowania niedozwolonych postanowień, informacji o możliwości złożenia reklamacji do Przedsiębiorców, w której zgłoszone zostaną stosowne roszczenia. Informacja o możliwości kierowania roszczeń do Przedsiębiorców wraz z ich uzasadnieniem i kopią dokumentacji będzie dostępna dla konsumentów przez okres 6 miesięcy od uprawomocnienia się decyzji. W ocenie Prezesa UOKiK, nałożenie na Przedsiębiorców obowiązku złożenia przedmiotowego oświadczenia, jak w treści pkt II.b. sentencji decyzji, jest uzasadnione, ponieważ możliwe skutki stosowanej praktyki, nadają się do usunięcia w ten sposób.

Prezes UOKiK określił również w pkt II.c., II.d. i II.e sentencji decyzji - sposób i dodatkowe warunki zamieszczenia ww. oświadczenia. W ocenie Prezesa Urzędu, miejsce, czas i forma złożenia przez Przedsiębiorców przedmiotowej informacji pozwoli szerokiej grupie konsumentów na zapoznanie się z jego treścią i ewentualne podjęcie kroków w celu dochodzenia roszczeń od przedsiębiorców w drodze negocjacji lub na drodze sądowej, których dochodzenia zaniechali wskutek przekonania o ich braku w związku z treścią abuzywnych postanowień. Zatem przyjęty środek jest również adekwatny do założonego celu w postaci usunięcia skutków naruszenia zakazu z art. 23a ustawy okik.

Na uwadze mieć również należy edukacyjny skutek zamieszczenia ww. ogłoszeń dla innych przedsiębiorców. Jak wynika m. in. z orzeczeń Sądu Najwyższego, (dodatkowo M. Sieradzka [w:] M. Sieradzka, K. Kohutek, Ustawa o ochronie konkurencji i konsumentów. Komentarz., LEX 2014 nr 288226), rozstrzygnięcie dotyczące usunięcia skutków naruszenia

działań przedsiębiorcy może polegać na realizacji funkcji edukacyjnej oraz prewencyjnej wobec innych uczestników rynku, tj. wobec przedsiębiorców, jak i konsumentów.

Zatem wobec wykazania w pkt I. sentencji decyzji naruszenia przez Przedsiębiorców zakazu określonego w art. 23a ww. ustawy, poprzez stosowanie niedozwolonych postanowień Regulaminu przytoczonych w pkt I.1., I.2., i I.3. sentencji decyzji oraz złożenie przez Przedsiębiorców zobowiązania do podjęcia działań zmierzających do zakończenia naruszeń, zasadne było zamieszczenie rozstrzygnięcia jak w pkt II. sentencji decyzji.

Ad. III. sentencji decyzji

Stosownie do art. 23 c ust. 3 ustawy okik „w decyzji (...) Prezes Urzędu nakłada na przedsiębiorcę obowiązek składania w wyznaczonym terminie informacji o stopniu realizacji zobowiązań. Zgodnie z tym przepisem Przedsiębiorcy zostali zobowiązani do złożenia sprawozdania z wykonania przyjętego zobowiązania, poprzez przedłożenie informacji o stopniu realizacji zobowiązania nałożonego w punkcie II. sentencji niniejszej decyzji oraz dowodów potwierdzających jego wykonanie poprzez przedłożenie:

- 1) w terminie 30 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji, wzorca aktualnie stosowanego (nowego) „**Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego**” oraz zrzutów ekranu strony internetowej, na której zamieszczony jest ten Regulamin, z pierwszego dnia jego zamieszczenia;
- 2) do dnia 30 kwietnia 2019 r. - informacji o liczbie osób fizycznych, które złożyły reklamację - w zakresie ich roszczeń - kierowanych do Przedsiębiorców, w związku z treścią niedozwolonych postanowień „Regulaminu korzystania z atrakcji Pyrland Parku Linowego” oraz wskazanie sposobu rozpatrzenia każdej z tych reklamacji wraz z kopią odpowiedzi dla konsumenta;
- 3) złożenia na piśmie przez Przedsiębiorców oświadczenia o dacie zamieszczenia i utrzymywania na stronie internetowej informacji o wydaniu decyzji wraz z treścią złożonego oświadczenia oraz załączenie do niego prinscreenu strony internetowej Przedsiębiorców z pierwszego i ostatniego dnia utrzymywania na tej stronie informacji o wydaniu decyzji wraz z treścią oświadczenia Przedsiębiorców, o którym mowa w pkt I. b) sentencji decyzji.

Nałożone przez Prezesa UOKiK obowiązki powinny pozwolić ww. organowi realnie ocenić faktyczne wywiązanie się Przedsiębiorców z przedłożonego zobowiązania. Zgodnie z orzecznictwem, to Prezes UOKiK samodzielnie decyduje o terminach składania informacji o stopniu wykonania zobowiązania i o szczegółowości tej informacji³.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt III. sentencji.

³ Wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 20 marca 2012 r., sygn. akt VI ACa 131/11 p. 35
Delegatura w Lublinie
ul. Ochotnicza 10, 20-012 Lublin

Ad. IV. sentencji decyzji

W zakresie nałożenia na przedsiębiorcę obowiązku zwrotu kosztów postępowania określonego w punkcie IV. sentencji decyzji, na podstawie art. 80 ustawy okik, Prezes Urzędu rozstrzyga o kosztach w drodze postanowienia, które może być zamieszczone w decyzji kończącej postępowanie. W myśl art. 77 ust. 1 ustawy okik jeżeli w ramach prowadzonego postępowania Prezes Urzędu stwierdził naruszenie przepisów ww. ustawy, przedsiębiorca, który dopuścił się tego naruszenia, obowiązany jest ponieść koszty postępowania. Podobnie w treści przepisu art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego wprowadzono wymóg, zgodnie z którym: jednocześnie z wydaniem decyzji organ administracji publicznej ustali w drodze postanowienia wysokość kosztów postępowania, osoby zobowiązane do ich poniesienia oraz termin i sposób ich uiszczenia.

Natomiast stosownie do dyspozycji przepisu art. 263 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego - do kosztów postępowania zalicza się również koszty doręczenia stronom pism urzędowych. Przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte z urzędu, a w jego wyniku Prezes Urzędu w punkcie I. sentencji niniejszej decyzji stwierdził naruszenie przepisów ustawy o ochronie konkurencji i konsumentów. Kosztami niniejszego postępowania są wydatki związane z korespondencją prowadzoną przez Prezesa Urzędu w tej sprawie. W związku z powyższym postanowiono obciążyć Przedsiębiorców kosztami postępowania w wysokości 88,40 zł (słownie: osiemdziesiąt osiem złotych 40/100).

W tym miejscu należy zauważyć, iż za obowiązek poniesienia kosztów postępowania każdy z Przedsiębiorców odpowiada solidarnie z pozostałym, gdyż każdemu z Przedsiębiorców, będącemu współnikiem spółki cywilnej, przysługuje status przedsiębiorcy w rozumieniu art. 4 pkt 1 ww. ustawy. Poniesienie kosztów postępowania bezpośrednio wiąże się z prowadzoną przez nich wspólnie działalnością gospodarczą, a zatem z działalnością spółki cywilnej. Zgodnie z art. 864 Kodeksu cywilnego za zobowiązania spółki wspólnicy odpowiedzialni są solidarnie.

Na podstawie art. 264 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy okik, Prezes Urzędu wyznaczył stronie termin 14 dni od dnia uprawomocnienia się niniejszej decyzji na uiszczenie kosztów niniejszego postępowania w wysokości 88,40 zł (słownie: osiemdziesiąt osiem złotych 40/100).

Koszty niniejszego postępowania należy uiszczyć na konto Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów: NBP o/o Warszawa nr 51 1010 1010 0078 7822 3100 0000.

Mając powyższe na uwadze, należało orzec jak w pkt IV. sentencji decyzji.

z up. Prezesa

Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów

Dyrektor Delegatury w Lublinie

Kamil Rolek

Pouczenia:

1. Stosownie do treści art. 81 ust. 1 ustawy okik w związku z art. 479²⁸ § 2 ustawy z dnia 17 listopada 1964 roku - Kodeks postępowania cywilnego (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r., poz.1360) - od niniejszej decyzji stronie przysługuje odwołanie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie miesiąca od dnia jej doręczenia, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie, ul. Ochotnicza 10, 20 - 012 Lublin.
2. W przypadku zakwestionowania wyłącznie postanowienia o kosztach postępowania, zawartego w punkcie IV niniejszej decyzji - stosownie do treści art. 81 ust. 5 ustawy okik w związku z art. 479³² § 1 i 2 Kodeksu postępowania cywilnego oraz art. 264 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego w związku z art. 83 ustawy okik, stronie przysługuje zażalenie do Sądu Okręgowego w Warszawie - Sądu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia niniejszej decyzji, wnoszone za pośrednictwem Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów - Delegatury Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów w Lublinie, ul. Ochotnicza 10, 20 - 012 Lublin.
3. Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 9 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r., poz. 623 ze zm.), odwołanie od decyzji Prezesa Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów podlega opłacie stałej w kwocie 1000 zł.
4. Zgodnie z art. 102 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych sąd może przyznać zwolnienie od kosztów sądowych osobie prawnej lub jednostce organizacyjnej niebędącej osobą prawną, której ustawa przyznaje zdolność prawną, jeżeli wykazała, że nie ma dostatecznych środków na ich uiszczenie. Zgodnie z art. 105 ust. 1 i ust. 2 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych, wniosek o przyznanie zwolnienia od kosztów sądowych należy zgłosić na piśmie lub ustnie do protokołu w sądzie, w którym sprawa ma być wytoczona lub już się toczy.
5. Stosownie do treści art. 117 § 1, § 2, § 3 i § 4 Kodeksu postępowania cywilnego strona zwolniona przez sąd od kosztów sądowych w całości lub części, może domagać się ustanowienia adwokata lub radcy prawnego. Osoba prawna lub inna jednostka organizacyjna, której ustawa przyznaje zdolność sądową, niezwolniona przez sąd od kosztów sądowych, może się domagać ustanowienia adwokata lub radcy prawnego, jeżeli wykaże, że nie ma dostatecznych środków na poniesienie kosztów wynagrodzenia adwokata lub radcy prawnego. Wniosek o ustanowienie adwokata lub radcy prawnego strona zgłasza wraz z wnioskiem o zwolnienie od kosztów sądowych lub osobno, na piśmie lub ustnie do protokołu, w sądzie, w którym sprawa ma być

wytoczona lub już się toczy.

Otrzymuje:

1) Marcin Przybył 88

2) Iwona Przybył

